

Orkkuli Kuisma

Kaj Varho

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK) kirkon nuorisotyönohjaaja

Sosionomi (AMK) diakoni

Opinnäytetyö, 2023

HYVÄN MIELEN LEIRI

**Turun Maarian seurakunnan ja Katariinanseurakunnan diakonia-
työn työikäisten leirin järjestäminen ja viestinnän kehittäminen**

TIIVISTELMÄ

Orkkuli Kuisma, Kaj Varho

Hyvän mielen leiri - Turun Maarian seurakunnan ja Katariinanseurakunnan diakoniatyön työikäisten leirin järjestäminen ja viestinnän kehittäminen

71 sivua, 3 liitettä

Kevät 2023

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden AMK-tutkinto

Sosionomi (AMK) kirkon nuorisotyö, sosionomi (AMK) diakoniatyö

Opinnäytetyön tarkoituksena oli olla järjestämässä diakoniatyön Hyvän mielen leiriä yhdessä seurakunnan diakoniatyöntekijöiden kanssa sekä olla kehittämässä erityisesti viestintää. Opinnäytetyöryhmän tehtävänä oli tuoda ammattitaitoaan ja vahvuusalueitaan käyttöön leirin toteutuksessa vastuullisina leiriohjaajina. Opinnäytetyön tavoitteena oli viestinnän kautta tavoittaa leirin kohderyhmä kattavasti, saada leirille ilmoittautuneet mukaan jo leiriä suunnittelemaan sekä saada heidät täten sitoutumaan tulemaan leirille mukaan. Tavoitteena oli saada leiriin osallistuneilta palautetta toteutetusta leiristä, jotta Hyvän mielen leiriä voi kehittää jatkossa lisää.

Leirin viestintään kuului oman organisaation sisällä tehtävä viestintä, mediaviestintä, suora viestintä ja some-viestintä. Viestintään kuului lisäksi palautteenkeruu, joka tapahtui viimeisenä leiripäivänä leirille osallistuneille suunnatulla paperisella leiripalautekyselyllä.

Leirille ilmoittautuneista pieni määrä osallistui leirin suunnitteluun yhdessä opinnäytetyöryhmän ja seurakunnan työntekijöiden kanssa. Opinnäytetyöryhmän jäsenet olivat leirillä vastuullisina ohjaajina yhdessä seurakuntien diakoniatyöntekijöiden kanssa. Leirillä oli kaikille yhteistä ohjelmaa, valinnaista toimintaa sekä mahdollisuus omatoimiseen tekemiseen ja hiljentymiseen. Erityisesti ohjelmalliset nuotioillat ja hengellinen ohjelma olivat pidettyjä.

Viestinnän kautta onnistuttiin tavoittamaan kohderyhmää hyvin. Toimivin tapa viestinnässä oli henkilökohtainen kohtaaminen ja siinä kutsuminen mukaan leirille. Leiriläisten leirihakemuksessa esittämiin toiveisiin vastattiin leirillä, ja leiriläisiltä saatiin positiivista palautetta toteutuneesta leiristä sekä kehitysideoita tuleville leireille. Leirille osallistuneiden leiripalautteiden ja seurakunnan työntekijöiden antaman palautteen sekä opinnäytetyöryhmän tekemien havaintojen perusteella Hyvän mielen leiri onnistui hyvin.

Asiasanat: diakoniatyö, osallisuus, työikäiset, viestintä

ABSTRACT

Orkkuli Kuisma, Kaj Varho

The Feel-Good Camp – Organizing a camp for working-age people in diaconal work in Turku Maaria and Turku Katariina congregation and developing the marketing of the camp

71 pages, 3 appendices

Spring, 2023

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services, Christian Youth Work

Bachelor of Social Services, Diaconal Work

The main purpose of the thesis was to arrange an event “Hyvän mielen leiri” (The Feel-Good Camp) as a part of diaconal work for working-age people. “Hyvän mielen leiri” (The Feel-Good Camp) was organized together with the diaconal workers of Turku Maaria and Turku Katariina parishes. The main aim of the thesis was to develop the advertising to reach the people who most need these kinds of activities. Secondly, the aim was to involve the people who had signed up for the camp in the planning process to make sure they would participate in the camp. The goal was to get feedback from the participants so that the camp could be further developed in the future.

The advertising was done by communicating within the parish organization and by direct personal contacts such as meeting people at the activities of the parish. Also the media and social media were utilized in advertising. A feedback survey was made on the last day of the camp. The participants were given a questionnaire so they could share their opinions of the camp.

A small number of the participants voluntarily took part in the planning meeting before the camp. The members of the thesis group were responsible workers at the camp with the diaconal workers of the parishes. The camp program consisted of activities for everyone as well as optional activities. The participants had the opportunity to do things on their own and relax alone, too. The participants' favorite activities of the camp were the evening activities around the campfire and the spiritual activities. The participants were involved in the planning phase and, partly because of that they felt that the camp was a communal experience.

Working-age people were reached well by advertising. The best way to reach people was a personal contact. The wishes expressed by the participants in the camp application were taken into consideration during the camp. Positive feedback about the camp as well as development ideas for future camps were received from the participants and the diaconal employees. Based on the feedback, the camp filled its main purpose.

Keywords: diaconal work, involvement, working-age people, advertising

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 DIAKONIAITYÖ	7
2.1 Diakoniaityön määritelmä.....	7
2.2 Diakoniaityötä ja nuorisotyötä tekevät työntekijät seurakunnissa.....	8
2.3 Leirityö diakoniaityön välineenä.....	10
3 TYÖIKÄISET AIKUISET	13
3.1 Työikäiset seurakunnan toiminnassa.....	13
3.2 Työikäiset vapaaehtoiset seurakunnan diakoniaityössä	15
4 OSALLISUUS JA OSALLISTAMINEN	17
4.1 Osallisuuden ja osallistamisen määritelmiä.....	17
4.2 Osallisuus seurakunnassa	18
5 VIESTINTÄ	21
5.1 Kohderyhmä	21
5.2 Viestinnän eri lajeja	21
6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	23
7 YHTEISTYÖTAHON ESITTELY	24
7.1 Työelämäyhteistyötahon tarve opinnäytetyölle	24
7.2 Turun Katariinanseurakunta ja siellä tehtävä diakoniaityö.....	24
7.3 Turun Maarian seurakunta ja siellä tehtävä diakoniaityö.....	25
8 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI	28
8.1 Kehittämistoiminta	28
8.2 Havainnointi	28
8.3 Palautekysely.....	29
8.4 Purkutilaisuus	31
8.5 Viestinnän toteuttaminen.....	32
8.6 Leiriläisten toiveet ja suunnittelu	33
8.7 Leirin järjestämisen aikataulu.....	35
8.8 Leiriläisten osallisuuden ja osallistamisen toteutuminen.....	38

9 TULOKSET	40
10 HYVÄN MIELEN LEIRIN TOTEUTUS	42
10.1 Leiripaikka.....	42
10.2 Leiriläiset.....	42
10.3 Leirin ohjaajat ja heidän vastualueensa	43
10.4 Leiriohjelma	44
10.5 Leirille laaditut asiakirjat	45
11 LEIRIN OHJELMAN (LIITE 3) KUVAUS JA ARVIOINTIA SIITÄ	46
11.1 Saapuminen, alkuinfot ja -tutustumiset.....	46
11.2 Illanvietot saunoen ja nuotiopaikalla	47
11.3 Ruokailut.....	47
11.4 Aamuherätykset, lipunnostot, hartaudet ja leirin ehtoollishartaus	48
11.5 Mөлkkyy.....	49
11.6 Raamattupiiri.....	50
11.7 Metsämeditaatio	51
11.8 Kädentaidolliset tekemiset ja Turku-lautapelin pelaaminen.....	51
11.9 Positiivisen palautteen sydämet.....	52
12 POHDINTAA	54
12.1 Arviointi palautekyselyn pohjalta.....	54
12.2 Kysymysten asettelusta ja pohdintaa vastauksista	56
12.3 Arviointia työntekijöiden palautteen pohjalta	57
12.4 Opinnäytetyöryhmän omaa arviointia leirin toteutuksesta	59
12.5 Eettisyys.....	60
12.6 Ammatillinen kasvu.....	62
12.7 Jatkokehittämisaiheet.....	64
12.8 Leirin hinta	65
12.9 Hengellinen ohjelma.....	66
LÄHTEET	68
LIITE 1 Hyvän mielen leiri –leirimainos.....	73
LIITE 2 Palautekysely	74

LIITE 3 Leiriohjelma.....	76
---------------------------	----

1 JOHDANTO

Seurakunnissa järjestetään paljon erilaista leiritoimintaa eri-ikäisille ja eri elämäntilanteessa oleville ihmisille. Lapsille, nuorille ja perheille suunnatut leirit ovat suosittuja, ja niihin riittää tulijoita runsaasti. Seurakuntien diakoniatyö tavoittaa hyvin lapsi- ja vanhusperheitä; työikäisten diakoniatyön asiakkaiden saaminen mukaan leiritoimintaan on koettu osittain vaikeaksi.

Työelämäyhteistyötahona opinnäytetyössä oli Turun Maarian seurakunnan diakoniatyö, joka vuonna 2022 oli Turun Katariinanseurakunnan diakoniatyön kanssa yhteistyössä järjestämässä diakoniatyön työikäisten Hyvän mielen leiriä. Edellisinä vuosina leiriä toteutettaessa oli ollut haastavaa saada leirille osallistujia. Seurakuntien diakoniatyöntekijät toivoivat apua erityisesti viestinnän kehittämiseen ja sen kautta kohderyhmän eli työikäisten tavoittamiseen. Hyvän mielen leirille haluttiin saada niitä ihmisiä, jotka tällaista hyvää mieltä ja voimia antavaa leiriä eniten tarvitsivat. Tekemämme kehittämispainotteinen kirkon alan opinnäytetyö vastasi täten seurakunnan käytännön tarpeeseen.

Opinnäytetyöryhmänä olimme mukana kehittämässä yli 20 vuotta Maarian seurakunnan diakoniatyön yhtenä toimintamuotona olevaa leiritoimintaa. Tulevina kirkon alan työntekijöinä käytännönläheisen opinnäytetyön tekeminen oli samalla omaa ammatillista kasvuamme tukevaa. Saadessamme olla mukana yhdessä seurakunnan työntekijöiden ja leiriläisten kanssa suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa leiriä olimme käytännössä tekemässä seurakuntatyötä, jonka ammattilaisiksi olemme valmistumassa. Opinnäytetyön käsikirjoituksen kirjoittamisvaiheessa yksi opinnäytetyöryhmämme jäsen ilmoitti lopettavansa opiskelut, joten marraskuun 2022 alusta jatkoimme työskentelyämme opinnäytetyöparina.

2 DIAKONIATYÖ

2.1 Diakoniatyön määritelmä

Diakoniatyötä voidaan kutsua kirkon sosiaalityöksi. Diakoniatyön ydinosaaminen käsittää neljä erilaista perusosa-aluetta: hengellinen työ, diakoninen asiakastyö, kirkon organisaatio- ja kehittämisosaaminen sekä yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen. (Helin ym., 2010, s. 40.) Uusi testamentti määrittää diakoniatyön palvelukseksi, johon ihminen asetetaan, kun hän kääntyy osaksi Jumalan valtakuntaa. Diakonia on kuuliaisuuden harjoittelua. Usein diakoniatyötä ajatellaan liian kapea-alaisesti pelkästään kirkon tekemänä sosiaalityönä; nykyään diakoniatyö nähdään keskeisenä osana seurakuntatyötä, ja se kuuluu jokaiselle seurakuntalaiselle elämäntapana ja asenteena seurakuntayhteisössä. (Kummel – Myrskog ym., 2009, s.102.)

Seurakunnissa tehtävä diakoniatyö on käytännössä ihmisen kuuntelemista, vierellä kulkemista elämän haasteellisissa tilanteissa, joskus taloudellista tukemista, pienryhmä-, ystävä- ja leiritoimintaa sekä kotikäyntejä tukemaan ihmisen jaksamista. Suurelle yleisölle tunnetuin valtakunnallinen diakoniatyön toimintamuoto on vuosittain järjestettävä Yhteisvastuukeräys, jolla kerätään varoja sekä kotimaassa että ulkomailla tehtävään auttamistyöhön.

1950-luvun vaihteessa perustetulla Yhteisvastuukeräyksellä autettiin aluksi suomalaisia, jotka olivat kärsineet sodan tuhoista ja katovuosista. Yhteisvastuukeräyksellä alettiin tukea myös kansainvälistä diakoniaa vuodesta 1963 lähtien Kirkon Ulkomaanavun viedessä apua konkreettisesti maailmalle. Suomen tasavallan presidentti toimii Yhteisvastuukeräyksen suojelijana, ja keräystä on toteuttamassa Suomen evankelisluterilaisen kirkon jokainen seurakunta. Nykyisin Yhteisvastuukeräyksen tuotosta ohjataan noin 20% Suomessa vuosittain vaihtu-

vaan kohteeseen, noin 20% paikallisseurakuntien kautta tehtävään avustustoimintaan ja noin 60% kansainväliseen apuun Kirkon Ulkomaankatastrofiavun kautta. (Yhteisvastuu, i.a.)

2.2 Diakoniatyötä ja nuorisotyötä tekevät työntekijät seurakunnissa

Kirkkolaki määrää, että jokaisessa seurakunnassa täytyy olla diakoniatyöntekijän virka. Viran sisältö määrittyy paikallisseurakuntien itse laatimilla diakonian viran johtosäännöillä. (Helin ym., 2010, s. 47.) Diakonin työnkuva edellyttää laaja-alaista osaamista ja kykyä tunnistaa ihmisten tarpeita hädän ja avuntarpeen hetkillä. Työn eettisiin arvoihin kuuluu vahvasti ihmisarvon ja oikeudenmukaisuuden toteutuminen sosiaalisesta näkökulmasta. (Suomen ev.lut.kirkko i.a.-a.) Kirkon virassa olevilla diakoniatyöntekijöillä on ammattikorkeakoulututkinto. Nimikkeenä voi olla diakoni tai diakonissa. Diakonin ja diakonissan ero on siinä, että diakonissalla on myös sairaanhoitajan koulutus. Diakonit ovat diakonisen sosiaalityön asiantuntijoita, ja diakonissat tekevät myös perushoitotyötä diakonisen työn ohella. (Suomen ev.lut.kirkko i.a.-a.)

Diakoniatyöntekijät kohtaavat työssään perheitä, ihmisiä ja eri yhteisöjen jäseniä, jotka tarvitsevat erilaista tukea elämäntilanteissaan. Diakoniatyöntekijältä vaaditaan kykyä tukea ja auttaa heikossa elämäntilanteissa olevia ihmisiä, kykyä vahvistaa eri ikäisten yksilöiden ja perheiden perusterveyttä sekä puolustaa jokaisen yksilön osallisuutta kirkossa ja yhteiskunnassa sekä luoda toivon näköaloja elämässä. (Suomen ev.lut.kirkko i.a.-a.) Diakoniatyön yksi tärkeä ulottuvuus on myös verkostoituminen ja näkyvyys eri yhteyksissä. Hyvät digitaidot ovat nykyajan perustaitoja diakoniatyön monipuolisessa hoitamisessa. Taito toimia muutoksien edistämässä ja muutoksien kanssa elämisessä yhdessä kanssaihmisien kanssa on tärkeä osa diakoniatyöntekijän arkea. (Suomen ev.lut.kirkko i.a.-a.)

Suuremmissa seurakunnissa on usein yhdelle papille määrätty yhdeksi työalaksi diakoniatyö. Hänestä käytetään nimitystä diakoniatyöstä vastaava pappi. Nimitys ei tarkoita esimiessuhdetta diakoniatyöntekijöihin. Pappina hän toimii diakonian parissa, ja hänen tehtävänsä on erilainen kuin virassa olevilla diakoniatyöntekijöillä. Hän toimii normaalisti yleisessä seurakuntatyössä ja muissa papin tehtävissä. Pappi ei lähtökohtaisesti omassa peruskoulutuksessaan ole erityisen paneutunut diakoniatyön kysymyksiin, mutta diakoniatyön pappina häneltä kuitenkin odotetaan asiantuntijuutta ja kannanottoja teologian alueella. (Honkkila, 2002, s. 274.)

Seurakunnassa nuorisotyönohjaajan virkaa hoitavalta henkilöltä edellytetään teologista ja pedagogista osaamista sekä kasvatus-, sosiaali- ja ohjausalan osaamista. Kirkkohallitus päättää kyseiseen virkaan vaadittavasta tutkinnosta. Nuorisotyöntekijä kohtaa työssään lapsia, nuoria, perheitä ja nuoria aikuisia. Hänen tehtävänä on suunnitella, toteuttaa ja kehittää seurakunnallista toimintaa yhdessä kohtaamiensa lasten, nuorten ja näiden perheisen kanssa. Seurakunnan nuorisotyö tekee yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten sekä kunnan nuorisotyön ja eri järjestöjen kanssa. Retket, tapahtumat, leirit, ryhmien ohjaaminen ja vapaaehtoisten kouluttaminen ja perehdyttäminen kuuluvat nuorisotyönohjaajan työhön. Eri elämäntilanteissa olevien ihmisten kohtaaminen yksilöllisesti on tärkeä osa nuorisotyönohjaajan työssä. (Suomen ev.lut.kirkko i.a.-b.) Kirkon nuorisotyönohjaajakoulutuksen käyneet henkilöt työskentelevät seurakunnissa nuorisotyönohjaajina ja perhetyöntekijöinä sekä lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajina, jos heillä on siihen vaadittava koulutus. Nuorisotyönohjaajat työskentelevät usein diakoniatyöntekijöiden kanssa yhteistyössä eri-ikäisten kerhotoiminnassa ja leireillä.

Viimeisten vuosikymmenten aikana vapaaehtoistyön merkitys ja arvostus on suuresti kasvanut suomalaisessa yhteiskunnassa. Kolmas sektori on noussut tärkeään rooliin hyvinvointipalvelujen tuottajana. Vapaaehtoisten arvostus ja sen tarve

nähtiin hyvin konkreettisesti 1990-luvun laman myötä, kun julkisia palveluita ruvettiin leikkaamaan. Seurakunnan vapaaehtoistoiminnalla on pitkät perinteet, ja seurakunnissa on vuosikymmenten ajan tehty kattavaa ja monipuolista vapaaehtoistyötä. Maallikot eli ilman kirkollisen alan ammattitutkintoa olevat henkilöt seurakuntatyössä antavat vapaaehtoistyössä oman panoksensa kirkon toimintaan. (Kirkkohallitus, 2006, s. 9,14,16.) Diakoniatyössä toimii paljon eri-ikäisiä vapaaehtoisia.

Diakonian vapaaehtoisia toimii monesti lähimmäispalvelutoiminnassa, tukihenkilönä, kriminaali- ja päihdetyössä sekä kerhojen ja ryhmien ohjaajina. Kirkon vapaaehtoistyö ei kuitenkaan koskaan korvaa kirkon omaa diakoniatyötä eikä ole hyväntekeväisyyttä, jossa parempiosaisempi auttaa ja antaa huonompiosaiselle. Vapaaehtoistyössä kukaan ihminen ei ole vain auttamisen kohde. Diakonia ei tapahdu vain seurakunnassa, vaan suuri osa siitä on osa tavallista arjen keskellä tapahtuvaa kohtaamista ja auttamista. (Honkkila, 2002, s.275-276.)

2.3 Leirityö diakoniatyön välineenä

Leirityön tulee olla tavoitteellista toimintaa, jonka päämääriä voi arvioida kehittävästi. On hyvä asia, jos arviointia saadaan myös leiriläisiä osallistamalla. Leirillä toimitaan toisten ihmisten kanssa, voidaan kokea vertaisuutta ja ollaan yksilöinä riippuvaisia suuresta ryhmästä. Leirillä voi olla hyvinkin erilaisia ihmisiä, ja sosiallisessa vuorovaikutuksessa joudutaan opettelemaan erilaisuuden sietämistä ja erilaisten ihmisten kanssa toimeen tulemistä. Leirillä eläminen on myös yksi kokemus seurakuntayhteisössä elämisestä. Kun leiriläinen voi olla leirillä oma itsensä ja tulee hyväksytyksi juuri omana itsenään, toteutuu seurakunnan leiritöiminnan tavoite turvallisuudesta. (Ritokoski & Porkka, 2021, s. 280 – 281.)

Leiritoiminnan diakoninen näkökulma tarkoittaa syrjäytymisen ja ulkopuolisuuden ehkäisyä sekä sellaisten yksilöiden tukemista, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Leiritoiminta tarjoaa uusia ihmissuhteita, ja täten se on hyvä työväline ehkäistessä syrjäytymistä. Leirillä irrottaudutaan arkielämän ympäristöstä ja olosuhteista. Uudessa ja tavallisuudesta poikkeavassa ympäristössä voidaan tutustua, ryhmäytyä ja kokea yhteyttä. Ritokoski & Porkka (2021) viittaavat rippikoulututkija Jarmo Kokkoseen, jonka mukaan rippileiri on irtiotto arjesta ja epäolennaisia asioita pois sulkeva jakso nuorelle. Leirillä eletään ryhmänä omana yhteisönä ja ollaan erottautuneena muusta maailmasta. Leirikeskuksissa eletään eri lailla kuin tavallisessa arkielämässä. (Ritokoski & Porkka, 2021, s. 281, 285.)

Leirillä kohdataan leiriläisiä järjestetyn ohjelman lisäksi kaikkina muinakin aikoina: ruokapöydässä, iltasaunassa, vapaa-ajan toiminnoissa ja vaikkapa vessaan jonotettaessa. Leirillä on tärkeää nähdä jokaisen ihmisen arvo, kysellä ja kuunnella häntä, kohdata hänet yksilönä sekä ryhmään kuuluvana. Yhdessä tekeminen voi olla merkityksellistä leiriläiselle ja antaa hänelle kokemuksen tulla kohdatuksi. Parhaimmillaan leirillä osallistuja saa hyvää ja terveellistä ruokaa, kokee yhteyttä ja osallisuutta, voi toteuttaa itseään, saa asua turvallisesti ja elää hyvissä sosiaalisissa suhteissa. Tällöin leiritoiminta mahdollistaa ihmiselle kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia. (Ritokoski & Porkka, 2021, s. 288.)

Monesti leirit toteutetaan luontoympäristöissä, minkä vuoksi myös luonnon hyvinvointivaikutukset tulevat esille leiritoiminnassa. Ritokoski & Porkka (2021) kertovat kristillisen leirityön tutkijan Jakob Sorensonin hahmottamista kristillisen leirin ulottuvuuksista. Näitä ovat uskokeskeisyys, turvallinen ympäristö, yhdessä tekeminen, irtautuminen arjesta ja osallisena oleminen. Leireillä toteutetaan hartauksia ja jumalanpalveluksia yhteisöllisinä ja mitä erilaisimmissa paikoissa. Tuolloin niissä osallisena oleminen on hyvin erilaista kuin tavallisessa seurakunta-arjessa. Kristillisen elämän yhteisöllinen tapa on leirillä poikkeavaa verrattuna arkielämään. (Ritokoski & Porkka, 2021, s. 288, 286 – 287.)

Leiritoiminta on seurakunnissa tärkein kasvatustoiminnan muoto. (Ritokoski & Porkka, 2021, s. 277). Edellä esitetyt seurakuntien kasvatustoiminnan leirityön piirteet, mahdollisuudet ja edut sopivat hyvin myös diakonityön leireihin. Työikäisille tarkoitettun Hyvän mielen leirin kohderyhmällä on samoja tarpeita tulla kohdatuksi ja huomatuksi sekä kokea yhteisöllisyyttä ja osallisuutta kuin nuorillakin.

3 TYÖIKÄISET AIKUISET

3.1 Työikäiset seurakunnan toiminnassa

Työikäisiä ovat Tilastokeskuksen mukaan kaikki 15 - 74 –vuotiaat henkilöt (Tilastokeskus, i.a.-a). Opinnäytetyössä käsite tuli esille, kun opinnäytetyöryhmä laati diakoniatyöntekijöiden pyynnöstä mainosta Hyvän mielen leirille. Seurakunnan työntekijät olivat valinneet työikäinen -sanon halutessaan ilmaista, mille ikäryhmälle leiri on suunnattu. Tarkoituksena oli saada leirille täysi-ikäisestä eläkeikäiseen asti olevia ihmisiä.

Minna Rikkinen (2012) on tehnyt seurakuntien aikuistyöstä selvityksen, jonka tarkoituksena oli saada kartoitus seurakuntien aikuisille suunnatusta työstä. Rikkinen käytti selvityksessään 81 seurakunnan kotisivuja aineistona. Selvityksen mukaan aikuisille suunnattu toiminta painottuu kokoavaan raamattuaiheiseen ryhmätoimintaan sekä suurempiin tilaisuuksiin, joissa on kutsuttuna vierailuvia puhujia. Osa seurakunnista järjestää aikuisille toimintaa eri työaloissa kuten lähestymisen ja diakonian työmuodon alaisuudessa. (Rikkinen, 2012, s. 2, 4.)

Vaikka aikuistoiminnan painotus onkin Rikkisen (2012) selvityksen mukaan raamattuaiheisessa ryhmätoiminnassa, niin selvityksessä tulee esille kuitenkin laaja kirjo aikuisille suunnattuja työmuotoja. Aikuisille on tarjolla monipuolisesti erilaisia toimintoja kuten naisten ja miesten piirit, illat ja viikonloppuleirit, runopiirit, parisuhdetilaisuudet, omaishoitajaryhmät, kesäillat kirkolla, draamaryhmät, laavuillat, lautapeli-illat, monenlaiset liikunnalliset harrastuspiirit, elämänkaariryhmät, kahvilat, saunaseura, metsäkirkot ja muut teemalliset jumalanpalvelukset ja messut. (Rikkinen, 2012, s. 39 - 40.)

Kirkon jäsenkenttä muuttuu. Kirkko ja aikuiset –neuvottelukunta selvitti viisi jatkotyöstettävää aihealuetta: kirkon tilojen avoin käyttö, arkikommunikaatio, täysvaltaisuus, innovaatiot ja moniäänisyyden hyväksyminen. Arkikommunikaatioon kuuluu esimerkiksi jumalanpalvelusten toteuttaminen niin, että siihen osallistuva kuulija ymmärtää, mistä jumalanpalveluksessa puhutaan, eikä jää ulkopuoliseksi. Kirkosta eroamiseen liittyvien tutkimusten mukaan henkilökohtaisella lähestymisellä kirjeitse tai muuna yhteydenottona on merkitystä, ja tällaiseen muotoon viestinnässä tulisi panostaa. Moniäänisyyden hyväksyminen on esimerkiksi sitä, että tavalliset seurakuntalaiset saavat äänensä kuuluville. (Suomen ev.lut.kirkko, 2016, i.a.-c.)

Hyvän mielen leiriä suunniteltaessa ja kehitettäessä oli yhtenä tarkoituksena tavallisten seurakuntalaisten äänen kuuleminen jo suunnitteluvaiheessa. Leiriläisten toiveita ja mielipiteitä kuultiin lisää leirillä käytännössä ja kerätyissä leiripalautteissa, joita käytetään tulevaisuudessa leirin kehittämiseen edelleenkin. Havaintojemme ja kokemusiemme mukaan ihmisen henkilökohtainen lähestyminen viestinnässä jo leirin mainostusvaiheessa oli tärkeää: ihmisen kohtaaminen ruokakassijakotilaisuudessa, diakoniatyöntekijän asiakaskäynnillä tai puhelinsoitto oli tehokkaampi tapa saada ihmisiä kiinnostumaan leiristä kuin satunnainen leirimainos ilmoitustaululla.

Ihminen kuuluu kasvaessaan ja kehittyessään sekä elämäntilanteidensa vaihtuessa ja muuttuessa eri viiteryhmiiin, usein samanaikaisesti useampaankin. Aikuisikään kuuluvia viiteryhmiiä on monia erilaisia kuten nuoret aikuiset, opiskelevat, työssäkäyvät, työttömät, yksinelävät, perheelliset, seniorit ja eläkeläiset. Kirkkoon kuuluvista 75 % on aikuisia. Aikuiset seurakuntalaisina -kehittämisasiakirjan mukaan "Aikuinen saa seurakunnassa levätä, kasvaa ja olla vastuullinen". (Suomen ev.lut.kirkko, i.a.-d.)

On tärkeää, että kristityt kohtaavat ja seurakunta toimii seurakunnan omien tilojen ulkopuolellakin. Seurakunnan olisi tarpeellista vahvistaa yhteistyötä oppilaitosten, vapaa-ajan toimijoiden ja työpaikkojen kanssa. Aikuisten tulisi olla vastuullisina ja osallistuvina seurakunnan toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa; seurakunnan työntekijöiden rooli olisi pikemminkin toimia koordinaattoreina eikä toiminnan tuottajina. Aikuisten elämänpiirit ja elämäntilanteet ovat moninaisia, joten seurakunnan heille suuntaama toiminta voi ja pitää olla myös sellaista. Kehittämistoiveena seurakunnassa on luopua toiminnan työntekijävetoisesta ja -keskeisestä toteuttamisesta sekä sellaisesta toiminnan suunnittelusta, jossa on ei ole seurakuntalaisia läsnä. (Suomen ev.lut.kirkko, i.a.-d.)

3.2 Työikäiset vapaaehtoiset seurakunnan diakoniatyössä

Hietaniemen (2022) mukaan suurin osa, yli 90 prosenttia, seurakunnan diakoniatyössä toimivista vapaaehtoisista on eläkeikäisiä. Aikuisia, 30-65-vuotiaita, säännöllisesti diakoniatyön vapaaehtoistyössä toimivista on yli 60 prosenttia. Alle 30-vuotiaita säännöllisesti diakoniatyötä vapaaehtoisesti tekeviä on 10 prosenttia. Satunnaisesti osallistuvia nuoria on huomattavasti enemmän. (Hietaniemi, 2022, s. 78-79.) Rahkosen (2021) tekemän tutkimusraportin mukaan 15-24 -vuotiaista 61 prosenttia vastaa haluavansa osallistua vapaaehtoistoimintaan, mikäli heitä siihen pyydetäisiin (Rahkonen, 2021, s. 19-21). Nuoret voivat löytää omaan arvomaailmaansa sopivia toiminnan muotoja diakoniatyössä. Seurakuntiin perustettujen nuorten vaikuttajaryhmien ansiosta on saatu nuoria mukaan seurakunnan rakenteisiin toimijoiksi ja täten työalarajoja madallettua. (Hietaniemi, 2022, s. 80.)

Vapaaehtoisena toimiessaan ihminen saa uusia kokemuksia ja ystäviä. Hän oppii uusia taitoja sekä voimaantuu toiminnassa mukana ollessaan. Diakonian vapaaehtoistehtävät ovat monesti käytännöllisiä, jolloin niihin on helppo lähteä mukaan.

Auttamisenhalu on monella motiivina lähteä mukaan diakoniatyöhön. Diakoniatyön vapaaehtoisina toimii paljon seurakuntalaisia, jotka eivät ole muuten aktiiviseurakuntalaisia. (Hietaniemi, 2022, s. 81-83.)

4 OSALLISUUS JA OSALLISTAMINEN

4.1 Osallisuuden ja osallistamisen määritelmiä

Piispa Matti Repo määrittelee osallisuutta sen vastakohtaan kautta. Osallisuuden vastakohta on osattomuus. Osattomuutta on se, että ihminen ei pääse mukaan tekemään päätöksiä eikä hänellä ole vaikuttamismahdollisuutta oman elämänsä olosuhteisiin. Osattomuudesta on kyse myös silloin, kun ihminen jää ilman sellaista, joihin toisilla ihmisillä on oikeus taloudellisten tai terveydellisten edellytystensä riittäessä. Ihmissuhteiden puute ja yksinäisyys voi olla myös osattomuutta. Silloin se on lähellä yhteisöllisyyden vastakohtaa. Osallisuus voi olla kuulumista johonkin seurakuntatoimintaan, mutta se voi olla yksinkertaisesti toisen ihmisen kohtaamista ja kiinnostusta hänestä ja elämästään. (Repo 2020.)

Osallisuus liittyy voimakkaasti ihmisen hyvinvointiin. Henkilön kokiessa olevansa osallinen hänen hyvinvointinsa, usko tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiin lisääntyy. Matalaa osallisuutta kokeva henkilö voi sen sijaan olla vakavasti psyykkisesti kuormittunut, kokea olonsa yksinäiseksi ja työkykynsä huonoksi. Omassa elämässä osallisuutta kokeva elää omannäköistä elämää, ja hänellä on mahdollisuus itse päättää ja määritellä toiminta ja palvelut, joihin hän osallistuu. Yhteisössä osallisuus on sitä, että henkilö voi kuulua itselleen merkittäviin ryhmiin ja yhteisöihin. Hän voi lisäksi saada tukea ja olla vaikuttamassa itselleen merkittäviin asioihin. Osallisuus yhteisestä hyvästä tarkoittaa käytännössä mahdollisuutta tehdä yhdessä: henkilö osallistuu tuottamaan yhteistä hyvää ja jakamaan sitä. Toiminta ja arvot ja niistä seuraavat arvostus, kiitos ja yhteydet muihin ihmisiin ovat yhteistä hyvää. (THL, i.a.)

Osallisuuden edistämisen periaatteisiin kuuluu yksin jääneiden löytäminen ja saaminen mukaan toimintaan sekä toiminnan tai palvelun kehittäminen yhdessä. Osallisuuden edistämisessä on tärkeää myös ihmisen saama arvostus, kiitos ja

toisiin ihmisiin luodut yhteydet. Osallisuuden edistämisen periaatteisiin kuuluu, että ihmisellä on mahdollisuus nauttia yhteisestä hyvästä ja osallistua yhteisen hyvän tuottamiseen ja jakamiseen. (THL, i.a.)

Osallistaminen on eri osapuolten kanssa yhdessä avoimin mielin palveluiden kehittämistä. Yhdessä ideoimisen ja suunnittelemisen lisäksi selvitetään, mitä kokemuksia ja tarpeita eri osapuolilla on. Osallistamisen tarkoituksena on saada yhteisön jäsenet mukaan kehitystyöhön. (Palo, 2018.) Osallistaminen on prosessi, jossa ihminen tulee osalliseksi ja aktivoituu. Tavoitteena osallistamisessa on osallistumisen mahdollistaminen niin, että ihminen on mukana tai ottaa osaa. Yhteiskehittäminen ja osallistaminen on tärkeä toimintamalli. Sitä hyödynnetään monessa kuten asiakastyössä, viestinnässä, johtamisessa, strategiatyössä ja markkinoinnissa. (Fountain Park, i.a.)

4.2 Osallisuus seurakunnassa

Osallisuus ja yhteisöllisyys seurakunnassa on kiinnostanut opinnäytetyön tekijöitä ammattikorkeakoulussa, ja aiheesta on tehty myös väitöskirja. Suomen evankelisluterilainen kirkko on tehnyt julkaisuja, joissa käsitellään ulkopuolisuuden ehkäisyä sekä osallisuutta kirkon vapaaehtoistoiminnan kautta. Aikuistyöstä seurakunnissa on tehty selvitys, josta tulee esille, millaista on aikuisille suunnattu toiminta ja sitä kautta, miten sitä voisi kehittää eteenpäin (Rikkinen, 2012).

Suuri Ihme –Rippikoulusuunnitelman mukaan (2017) osallisuuteen kuuluu toimiminen, vaikuttaminen, oleminen ja joukkoon kuuluminen. Ollessaan osallinen kukin nuori voi suunnitella, toteuttaa ja arvioida itse rippikouluunsa. Yhteenkuuluvuuden kokemus on tärkeä osa osallisuutta. Osallisuus on myös yhdessä olemista ja yhdessä tekemistä. Osallisuuteen voidaan tukea nuoria ottamalla heidät mukaan vaikuttamaan ja suunnittelemaan sekä antamalla vastuuta sopivasti. (Su-

men ev.lut.kirkko, i.a.-e.) Nämä nuorten toiminnassa olevat osallisuuden elementit sopivat hyvin työikäisiin ihmisiin, jotka ovat osallistujina Hyvän mielen leirillä. Hyvän mielen leirillä osallisuus on yhdessä olemista ja tekemistä.

Hyvän mielen leirin tarkoituksena on tarjota työikäisille ihmisille mahdollisuus päästä leirille virkistymään, kokemaan osallisuutta, viettämään rentouttavia kesäpäiviä ja saamaan sananmukaisesti hyvää mieltä. Diakoniatyö haluaa mahdollistaa leirikokemuksen erityisesti niille, jotka sitä kaikkein eniten tarvitsevat ja jotka eivät välttämättä osallistu seurakunnan tai jonkun muun yhteisön järjestämille leireille. Hyvän mielen leiri on käytännössä yksi tapa ulkopuolisuuden ehkäisyyn ja sen torjumiseen sekä yhteisöllisyyden kokemiseen.

Ihmisten osallisuuden lisääminen ja sitä kautta yksilön merkityksellisyyden ja kuuluvuuden kokemuksen kasvattaminen on yksi seurakunnan keskeinen pyrkimys. Osallisuus on sitä, että ihminen voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun ja mahdollisuuksiin, palveluihin ja toimintoihin. Osallisuus kiinnittää ihmisen yhteisön arvoihin, ja hän on mukana yhteisön tärkeissä prosesseissa. Ollessaan osallinen ihminen kokee yhteenkuuluvuuden tunnetta ja hänen identiteettinsä vahvistuu. Diakoniatyön yhtenä tavoitteena on vahvistaa ihmisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. (Suomen ev.lut.kirkko, i.a.-f.)

Päivi Thitz (2013) käsittelee väitöskirjassaan yhteisöllisyyttä ja seurakuntalaisen osallisuutta. Hän tuo väitöskirjassaan esille, mitä kirkko ja seurakunnat puhuvat osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä ja millaista osallisuutta seurakuntalaiselle tarjotaan. Osallistuminen on sitä, että ihminen osallistuu jonkun muun järjestämään tilanteeseen; osallisena oleminen on laajempaa ja vahvempaa. Ihmisen ollessa osallinen hän on omakohtaisesti sitoutunut asiaan. Osallisena ihminen vaikuttaa itse asioiden kulkuun ja ottaa vastuuta toiminnan seurauksista. (Thitz 2013, s. 5, 31.)

Kirkkohallituksen (2021) Että kukaan ei jää yksin –asiakirja on tehty erityisesti kasvatusta- ja perhetyön käyttöön. Siinä määritellään diakonisen kasvatusta- ja perhetyön olevan kirkon kasvatusta työtä ulkopuolisuutta ehkäisemiseksi. Työn tarkoituksena on etsiä, kohdata ja tukea haavoittuvassa asemassa olevia lapsia, nuoria ja perheitä. Sekä kirkon kasvatusta- ja perhetyössä että diakoniassa on yhteinen näky: ulkopuolisuutta ehkäisy ja sen torjuminen. Seurakunnan kaikilla työntekijöillä tulee olla asenne ja työote ulkopuolisuutta ehkäisyksi. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-g.)

Kirkon Jokainen on osallinen –julkaisun mukaan seurakuntalaisen voidessa olla mukana rakentamassa seurakuntayhteisöä ja kun hänellä on tilaa toimia, toteutuu osallisuus. Yhteisöllisyys vahvistuu vapaaehtoistoiminnassa ja saa uusia ihmisiä tulemaan mukaan toimintaan. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-h.) Ovet auki –strategiassa tuodaan esille tunnistettuina ilmiöinä osallisuus ja yhteisöllisyys sekä hengellinen kasvaminen. Vieraanvaraisuuden ja osallisuuden yhteisönä kirkko kutsuu ihmisiä kasvamaan hengellisesti koko elämänsä ajan. (Suomen ev.lut.kirkko, i.a.-i.)

5 VIESTINTÄ

5.1 Kohderyhmä

Tapahtumaa järjestettäessä tulee tuntee kohderyhmä tarpeeksi hyvin. Tapahtuman pitää puhutella kohderyhmää, ja sen sisällön tulee olla sellaista, että se sopii kaikille. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 121-124.) Malmelin (2013) viittaa tuotteistamisen ammattilaisen, Jari Parantaisen, periaatteisiin, joita voi käyttää myös seurakunnallisen toiminnan suunnittelussa.

Parantaisen periaatteiden mukaan tulee pohtia ensinnäkin, mikä on kohderyhmä ja mitkä asiat yhdistävät ko. kohderyhmän jäseniä. Toiseksi tulee miettiä, mitä osallistuja saa tuotteesta, mitä tuotteella tavoitellaan ja mikä on sen tarkoitus. Kolmanneksi ihmisen tullessa mukaan johonkin toimintaan hänen tulee hyötyä osallistumisesta jollakin tavalla: saada mahdollisesti uusia kokemuksia, taitoja tai ihmiskontakteja. Osallistujalle tulee ja voi luvata vain jotakin sellaista, mitä hän oikeasti saa osallistumisestaan. (Malmelin, 2013, s. 148-149.)

5.2 Viestinnän eri lajeja

Vallon & Häyrisen (2014) mukaan markkinoiminen liittyy jokaiseen tapahtumaan. Viestintä tapahtuman markkinoinnissa pitää suunnitella sen mukaan, ketkä ovat tapahtuman kohderyhmä. Viestinnässä tulee ottaa huomioon sisäinen tiedottaminen oman organisaation sisällä, lehdistötiedottaminen, mediamarkkinointi, suoramarkkinointi ja some-markkinointi. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 58.)

Kun seurakunnan toimintaa suunnitellaan, tulee viestintä ottaa alusta alkaen huomioon: silloin syntyy paras tulos. Jokaisessa toiminnan suunnittelun vaiheessa on omat ulottuvuutensa viestinnässä. Seurakunnan jo olemassa oleva toimintamuoto voi tavoittaa paremmin ihmisiä, kun kehitetään sekä toimintaa että siihen liittyvää viestintää. Seurakunnallista toimintaa suunniteltaessa rukouksen tulee olla perustana. (Malmelin, 2013, s. 143-144.)

Hyvän mielen leirin yhtenä kehittämiskohteena oli seurakunnan pyynnöstä erityisesti leirin mainostaminen ja leiristä tiedottaminen niin, että kohderyhmä saataisiin tavoitetuksi ja leirille saataisiin varmasti osallistujia. (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2022). Mediamarkkinointiin kuuluu lehti-, tv-, radio- tai internet-mainonta. Suoramarkkinointiin kuuluu suorapostitukset kohderyhmälle sekä henkilökohtaisesti asiakkaille jaetut mainokset. Some-markkinointiin kuuluvat esimerkiksi Facebookin, Instagramin ja Twitterin hyödyntäminen (Vallo & Häyrynen, 2014, s. 58.)

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli olla seurakunnan toiveesta toteuttamassa ja kehittämässä Hyvän mielen leiriä ja erityisesti sen viestintää ja markkinointia. Lisäksi opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuoda omaa ammattitaitoa ja vahvuus-alueitamme käyttöön leirin toteutuksessa ja olla mukana vastuullisina ohjaajina yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Tavoitteena oli tavoittaa Hyvän mielen leirin kohderyhmä kattavasti. Toisena tavoitteena oli saada leirille osallistujia tulemaan mukaan jo suunnitteluvaiheeseen, saada heidän äänensä ja toiveensa kuuluviin leirin ohjelmaa suunniteltaessa ja täten samalla sitouttaa osallistujat tulemaan varmasti leirille mukaan. Aiempina vuosina leirille ilmoittautuneista osa jätti tulematta leirille ilmoittamatta laisinkaan asiasta. Tavoitteena oli lisäksi saada toteutetusta leiristä palautetta sekä leiriläisiltä että seurakunnan työntekijöiltä leirin jatkokehittämiseen.

Opinnäytetyössä tavoitteena oli lisäksi saada uutta oppia ja käytännön kokemusta leirin järjestämisestä, viestinnästä ja markkinoinnista. Halusimme kehittyä ammatillisesti koulutusalojemme osaamisvaatimuksissa. Tulevassa työssämme seurakunnassa leirien järjestäminen kuuluu sekä diakonin että kirkon nuorisotyönohjaajan työhön.

7 YHTEISTYÖTAHON ESITTELY

7.1 Työelämäyhteistyötahon tarve opinnäytetyölle

Opinnäytetyön työelämän yhteistyökumppaneina olivat Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymään kuuluvat Turun Katariinanseurakunta ja Turun Maarian seurakunta. Työelämäyhteistyötahon yhteyshenkilöinä toimivat Katariinanseurakunnan diakoni Hanna Boateng ja Maarian seurakunnan diakonissa Helena Aarnivuo. Diakoniatyöntekijät ehdottivat itse aihetta ja pyysivät opinnäytetyöryhmää tulemaan mukaan suunnittelemaan, kehittämään ja järjestämään käytännössä Hyvän mielen leiriä ja kehittämään erityisesti sen viestintää.

Hyvän mielen leiri on diakonian työmuodon järjestämää toimintaa työikäisille aikuisille. Kohderyhmänä työikäiset on laaja käsite, ja leiri oli avoin kaikille aikuisikäisille alle eläkeikäisille ihmisille. Eläkeikäisille seurakunnissa järjestetään omia leirejä ja toimintoja. Yhtenä leirin kehittämistapana oli nimenomaan leirille tulevien ihmisten saaminen mukaan jo leirin suunnitteluvaiheeseen. Leirihakemuksissa kysyttiin toiveita ja odotuksia leirille, jotka myös otettiin huomioon leiriä suunniteltaessa ja järjestettäessä.

7.2 Turun Katariinanseurakunta ja siellä tehtävä diakoniatyö

Katariinanseurakunnan alue oli osa Kaarinan seurakuntaa vuoteen 1991, jolloin Kaarinan seurakunta jaettiin kahtia. Turun alueella olevasta osasta tuli Katariinan seurakunta. Vanhan kaupunkimaisen alueen ulkopuolelle syntyi Varissuon lähiö 1970- ja 1980-luvuilla. Seurakunnassa mennyt ja nykyaika kohtaavat ja näkyvät selvästi jo kirkoissa. Pyhän Katariinan kirkko on keskiajalta, ja Varissuon moderni

kirkko vihittiin käyttöön 1997. Varissuon lähiö on seurakunnan toinen toiminnallinen keskus. Katariinanseurakuntaan kuului vuonna 2018 15 048 jäsentä. (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, i.a.-a.)

Katariinanseurakunnan diakoniatyöntekijöihin voi ottaa yhteyttä sekä kirkkoon kuuluvat että kuulumattomat, ja työntekijät kuuntelevat ja auttavat arjen haasteissa. Diakoniatyöntekijöiltä saa käytännön neuvoja talouden hoitoon, ja diakoniatyöltä voi hakea myös taloudellista tukea. Sitä voi saada eri muodoissa kuten vaateapuna, ostolupana ruokakauppaan tai pienimuotoisena kertaluontoisena apuna laskuihin. Diakoniatyö järjestää tapaamisia omaishoitajille ja edullisia yhteisöruokailuja. (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, i.a.-b.)

Katariinanseurakunnan diakoniatyöhön sisältyy eniten vanhus-, nuoriso- sekä perhetyötä. Seurakunnassa on useita kymmeniä aktiivisia vapaaehtoisia. Alueella tehdään tiivistä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi Yhdessä-yhdistyksen kanssa, joka edistää monikulttuurista yhteiskuntaa järjestämällä toimintaa ja tapahtumia. (Hanna Boateng, diakoni, henkilökohtainen tiedonanto, maaliskuu 2022.)

Katariinanseurakunnassa diakoniatyön vapaaehtoisena voi toimia kaverina yksinäiselle, liikuntarajoitteiselle tai vanhukselle kirkossa tai muussa tapahtumassa. Vapaaehtoisena voi olla myös vetäjänä varttuneen väen kerhossa, olla hake-massa hävikkiruokaa ja kattamassa sitä esille kaikenikäisten lautapeli-illoissa, auttaa keittiöpuuhissa yhteisöruokailuissa ja olla järjestämässä ohjelmaa tai toimia kerääjänä Yhteisvastuukeräyksessä. (Kirkko Turussa ja Kaarinassa, i.a.)

7.3 Turun Maarian seurakunta ja siellä tehtävä diakoniatyö

Maaria oli oma pitäjänsä ennen kuin tuli osaksi Turku. Maarian seurakunta on yksi Suomen vanhimmista seurakunnista: se lienee perustettu jo 1200-luvulla. Maarian seurakunnan alueella sijaitsevalla Koroistenniemellä oli 1200-luvulla piispanistuin. Se oli Suomen varhaisin tunnettu maallinen ja kirkollinen hallintokeskus. Maarian seurakunta on suurin seurakunta Turussa, ja siihen kuului 26 517 jäsentä vuonna 2018. (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, i.a-c.)

Maarian seurakunnan diakoniatyön tarkoituksena on tavoittaa kaikki ikäryhmät. Pienpiiritoiminnassa työ painottuu enimmäkseen eläkeikäisiin. Avustusasioissa on asiakkaina kaikenikäisiä ja eri elämäntilanteessa olevia ihmisiä: työikäisiä, eläkeläisiä, perheellisiä, yksinasuvia, yksinäisyydestä kärsiviä, mielenterveys- ja päihdekuntoutujia, pienituloisia ja taloudellisessa tilanteessa apua jostakin syystä apua tarvitsevia (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 11.4.2022.)

Maarian seurakunnan diakoniatyö järjestää viikoittain eri puolella seurakunnan alueella ruokakassien jakotilaisuuksia, joihin ilmoittaudutaan oman alueen diakoniatyöntekijälle. Diakoniatyö järjestää myös edullisia ruokailuita pari kertaa kuukaudessa seurakuntataloilla. Diakoniatyöntekijät vetävät seniorikerhoa ja puuhailuita perheille sekä vertaisryhmää omaishoitajille. Vuosittain järjestetään myös sururyhmätoimintaa. (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, i.a.-d.)

7.4 Hyvän mielen ryhmä ja Hyvän mielen leiri diakoniatyössä

Hyvän mielen ryhmä on Katariinanseurakunnan diakoniatyön järjestämää toimintaa, ja ryhmä kokoontuu joka toinen viikko Varissuon kirkolla. Ohjelmaan kuuluvat erilaiset teemakeskustelut ja retket. Ryhmä ei ole suljettu ryhmä, vaan siihen voi tulla mukaan kuka vaan. Ryhmissä on käynyt mm. seurakunnan diakoniatyön

asiakkaita. (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2022.)

Hyvän mielen leiri on työikäisille tarkoitettu leiri, jota on järjestetty Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän Sinapin leirikeskuksessa Turun Kaksikerrassa. Leiri on järjestetty tavoittamaan erityisesti niitä ihmisiä, jotka ovat jo osuvan leirin nimen mukaan sellaisen ohjelman ja toiminnan tarpeessa, joka olisi heitä tukemassa arkielämän haasteissa ja tuomassa hyvää mieltä. (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2022.) Hyvän mielen leiriä on järjestetty Maarin seurakunnan diakonityön yhtenä toimintamuotona yli 20 vuoden ajan. Alkuvuosina leiri kulki nimellä diakonialeiri. (Ulla Valtonen, johtava diakoniatyöntekijä, henkilökohtainen tiedonanto 10.4.2022.)

8 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

8.1 Kehittämistoiminta

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on systemaattista ja konkreettista toimintaa, jota käytetään lisäämään tietoa ja sen kautta löytämään uusia sovelluksia. Kriteerinä pidetään sitä, että pyritään löytämään jotain merkittävää, uutta ja oleellista tietoa. Perustutkimus, soveltava tutkimus ja kehittämistyö ovat perusteet, jotka tutkimus- ja kehittämistoiminta sisältää. Perustutkimus on sellaista tiedon hankintaa, joka ei ensisijaisesti pyri käytännön sovellukseen ja toimintaan. Perustutkimuksena voidaan pitää esimerkiksi tiettyjen ominaisuuksien, rakenteellisten ja riippuvuuksien analyyseja, jotka tähtäävät uusien tieteellisten tutkimusten eli hypoteesien, niiden teorioiden ja lainalaisuuksien jäsentymiseen ja kokeiluun. (Tilastokeskus i.a.-b.)

Kehittämistyö on konkreettista toimintaa uusien tuotteiden ja erilaisten menetelmien saamiseen tai jo olemassa olevien järjestelmien parantamiseen (Tilastokeskus i.a.-b). Hyvän mielen leirillä konkreettista viestinnän kehittämistä oli viestinnän laajentaminen uusille tahoille ja uusilla keinoilla kuten Facebookissa ja Instagramissa sekä lukuisien henkilökohtaisten kohtaamisten kautta. Leirillä on pitkä historia; leirikonseptia kehitettiin käytännössä ottamalla leiriläiset mukaan suunnitteluun ja tuomalla leiriohjelmaan uusia toimintoja.

8.2 Havainnointi

Havainnointia voidaan kuvata tietoiseksi tarkkailuksi. Osallistavalla havaintomenetelmillä on pitkä historia. Vilkan (2006) mukaan Bronislaw Malinowski kehitti ja loi etnografisen tutkimuksen suuntaviivat 1920 – luvulla, ja tätä kautta se pääsi

muiden tutkijoiden käyttöön ja tietoisuuteen. Havainnointi on tärkeä tutkimuskeino, jota käytetään havaintojen keräämiseen ja tarkkailuun. Ilmiötä voidaan tutkia ja kerätä tietoa. (Vilkka, 2006, s.37.)

Tutkimusmenetelmänä havainnointi voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: vapaa havainnointi, kohdistettu havainnointi ja osallistuva havainnointi. Vapaa havainnointi on erittäin vaativa ja todella haasteellinen tapa kerätä tutkimusaineistoa tutkittavasta kohteesta. Tässä havainnointimuodossa syntyy vastaanottajalle paljon tietoa ja informaatiota. Henkilökohtainen havainnointi altistaa havaintovirheille. Virheet syntyvät, kun ihminen tulkitsee kokemaansa, kuulemaansa ja näkemäänsä omilla henkilökohtaisilla näkemyksillään. Muistiinpanojen puuttuminen tai niiden tekemisessä viivyttely vääristää myös tutkimustuloksia. (Vilkka, 2006, s. 37, 40, 41, 99-100.)

Opinnäytetyöryhmän jäsenet tekivät havaintoja kaikissa havainnointimuodoissa opinnäytetyöprosessin aikana. Käytimme leirillä havaintokeinona kohdistettua havainnointia, kun kohdistimme huomiomme leirille osallistuvien ihmisten toimintaan ja heidän keskinäiseen vuorovaikutukseensa leirin aikana. Osallistuva havainnointi toteutui leiriläisille teetetyin palautekyselyn sekä siitä tiedottamisen ja informoinnin kautta. Työntekijöiden kanssa pidetyssä purkutilaisuudessa keskittimme huomiomme diakoniatyöntekijöiden palautteen vastaanottamiseen ja huomioimme heidän kehittämisideoitaan ja ajatuksia järjestämästämme leiristä. Se oli käytännössä osallistuvaa havainnointia.

8.3 Palautekysely

Tapahtumaan osallistujalle jää muistijälki ja tunne, miten tapahtuma täytti odotukset. Tapahtuman järjestäjän tulisi täyttää tapahtumalle asetetut odotukset ja vastata osallistujan toiveisiin. Palautteen kerääminen on tärkeää, jotta saadaan tietoa odotusten täyttymisestä. On hyödyllistä saada selville, minkälaisena tapah-

tuma koettiin, onnistuttiinko pääsemään tapahtuman tavoitteeseen, mikä oli tapahtumassa kaikkein onnistuneinta ja mitä taas olisi mahdollisesti voitu tehdä toisin. Palautetta verrataan lähtötilanteeseen. Palautetta voidaan kerätä monella tavalla: käytetään kirjallista tai sähköistä palautelomaketta, sähköpostia tai puhelinta. Kirjallista palautetta on järkevää kerätä ennen tapahtumasta pois lähtemistä tapahtuman päätteeksi. Tapahtumasta voi pyytää kouluarvonsanan asteikolla 4-10, jolloin on helppo laskea keskiarvo ja saada siten käsitys tapahtuman onnistumisesta (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 188-189.)

Tekemämme palautekyselyn (LIITE 2) tavoitteena oli saada tietoa, miten järjestämämme leiri oli onnistunut ja miten sitä voisi tulevaisuudessa kehittää. Valitsimme palautekyselyksi paperisen paikan päällä leirin lopussa täytettävän lomakkeen, jossa oli avoimia kysymyksiä. Paikan päällä leirin lopussa täytettävän paperisen lomakkeen vahvuuksia on, että vastaajat voivat tarvittaessa kysyä tarkennuksia kysymyksiin suoraan työntekijöiltä sekä palaute saadaan helposti, nopeasti ja varmasti. Myös jo tutuksi tulleiden työntekijöiden kannustava ja rohkaiseva tapa esitellä palautekysely vaikuttaa siihen, että osallistujat mielellään siihen vastaavat. Näin kävikin.

Laadimme kysymykset mahdollisimman helpoiksi ja sellaisiksi, että niihin pystyi jokainen vastaamaan. Suurin osa kysymyksistä oli avoimia kysymyksiä, joihin kullakin vastaajalla oli mahdollisuus vastata juuri omin sanoin ja ajatuksin näkemyksiään leiristä. Kysyessämme toiveita ja parannusehdotuksia tuleville vastaavanlaisille leireille halusimme saada osallistujilta itseltään kehitysideoita. He leirin osallistujina tunsivat parhaiten omat tarpeensa ja odotuksensa. Koimme leirille osallistujien vapaamuotoisen vastaamisen kertovan rehellisesti, elävästi ja avoimesti leirin onnistumisista ja kehittämistoiveista. Palautekyselyyn vastattiin nimettömänä.

8.4 Purkutilaisuus

Järjestetyn tapahtuman jälkeen seuraa jälkimarkkinointi. Se voi olla esimerkiksi kiitoskortin lähettäminen tapahtumaan osallistuneille. Näin tapahtuman järjestäjät voivat osoittaa osallistujille, että heidän osallistumisestaan on arvostettu. Palautteen kerääminen osallistujilta ja omasta organisaatiosta kuuluu myös jälkimarkkinointiin. Palautteen tarkoituksena on saada koottua yhteenveto, jota voi analysoida ja josta voi oppia. Tulevaa, seuraavaa tapahtumaa alettaessa suunnitella on hyödyllistä aloittaa edellisen tapahtuman palautteiden oivalluksista ja opituista asioista. Tällä tavoin meneteltäessä koko tapahtumaprosessi on myös oppimisprosessi. Kiitokset koko tapahtuman henkilökunnalle ja isännille on myös jälkimarkkinointivaihetta. (Vallo & Häyrynen, 2014, s. 185.)

Järjestimme työntekijöille 12. syyskuuta 2022 purkutilaisuuden, jossa kävimme yhdessä keskustellen läpi, millaista antia seurakunnat olivat saaneet Hyvän mielen leiristä. Purkutilaisuus pidettiin leppoisasti ja vapaamuotoisesti iltapäivän eväsretkenä omin eväin Turun tuomiokirkon portailla. Olimme etukäteen mietinneet työntekijöille esitettäviä kysymyksiä, mutta saadaksemme tilaisuudesta mahdollisimman dialogisen esitimme kysymyksiä vasta sitten, kun keskustelu tarvitsi ohjausta.

Halusimme tietää, millaisena työntekijät kokivat opinnäytetyöryhmän osallistumisen leirin suunnitteluun, tiedotukseen ja toteutukseen. Kysyimme, millä lailla osuutemme vastasi työntekijöiden odotuksia ja toiveita. Tiedustelimme työntekijöiltä, millaista hyötyä opinnäytetyöryhmästä oli seurakunnalle leirin järjestämisessä sekä mitä kehittämisideoita työntekijät olivat huomanneet.

Itsearviointi on tärkeässä osassa jatkuvassa oppimisessä. Esimiesten, asiantuntijoiden ja toimeksiantajien kanssa olisi hyvä keskustella tuloksista jatkuvasti. It-

searviinnissa voi kysyä, mikä oli tavoite hankkeessa, mitä tehtiin ja missä onnistuttiin sekä mitä voi parantaa ja millä tavalla parannettava asia huomioidaan tulevaisuudessa. Arvio voidaan tiivistää lyhyeen kirjoitettuun muotoon, ja jakaa kaikille osallisille. (Juholin, 2017, s. 292-293.) Purkutilaisuudessa seurakunnan työntekijöillä oli mahdollisuus kertoa, millä lailla heidän mielestään Hyvän mielen leiri –prosessi oli mennyt ja millaisena he pitivät opinnäytetyöryhmän osuutta siinä.

8.5 Viestinnän toteuttaminen

Hyvän mielen leirin viestinnän kehittämiseksi pidimme ensimmäisenä aivoriihen eli ideointitilaisuuden, jossa listattiin kaikki mahdolliset mieleen tulevat keinot ja kanavat, joissa voisi mainostaa tulevaa leiriä. Lopulta isosta määrästä valittiin järkevimät ja mahdollisesti sopivimmat kanavat, joiden kautta saataisiin tavoitettua parhaiten leirin kohderyhmä. Kaikki me leirin ohjaajat otimme leirin suunnittelun ja toteutuksen kaikkienensa esirukousaiheeksi.

Nykyisin seurakunnissa yritetään vähentää paperista mainontaa, mutta kohderyhmäämme tavoitettaessa perinteiset mainokset ovat toimivia henkilökohtaisen kohtaamisen yhteydessä (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2022). Suoramarkkinointia (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 58) käytettiin jaettaessa A5-kokoisia käsimainoksia (LIITE 1) ihmisille henkilökohtaisesti diakoniatyön asiakaskontakteissa vastaanotoilla, seurakunnan pienryhmissä, ruokakassijako- ja diakoniaruokailutilaisuuksissa. A4-kokoisia leirimainoksia toimitettiin myös seurakuntien toimitilojen ilmoitustauluille sekä työikäisten monipalvelukeskus Tsemppitalon, kirjastojen, terveysasemien ja alueen lähikauppojen ilmoitustauluille. Mainoksia vietiin lisäksi seurakuntayhtymän yksinelävien aikuisten toiminnasta vastaavalle diakonille sekä Turun kaupungin Arkeen voimaa –kurssin yhdyshenkilölle.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän eli oman organisaation sisällä tapahtuvaa viestintää (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 58) oli paljon. Hanna-diakonissa ja Helena-

diakoni levittivät leiritietoa työyhteisössään kaikille diakoniatyöntekijöille, jotka asiakaskontakteissaan mainostivat leiriä sopivalle kohderyhmälle. Lisäksi leiritietoutta ja leirimainoksia jaettiin Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän diakoniakeskuksen ja Karderoobi- vaate- ja kodintarvikeaputoiminnan työntekijöille, jotta he voisivat mainostaa tulevaa leiriä asiakaskunnalleen.

Mediamarkkinointiin kuuluu lehdissä ja internetissä julkaistut mainokset (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 58). Diakoniatyöntekijät laittoivat laaditun leirimainoksen seurakuntien omille sivuille sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän Lilja-lehteen. Lilja-lehti ilmestyi huhtikuun 2022 lopussa ja jaettiin kaikkiin alueen koteihin, joissa ei ole ilmaisjakelukieltä. Lilja-lehteä saa myös tilata osoitteella koteihin.

Some-markkinointia (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 58) käytettiin, kun leiriä mainostettiin Maarian seurakunnan ja Turun alueen henkiset tapahtumat -Facebook-ryhmissä. Yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä teki iloisen ja kannustavan videon, joka laitettiin Maarian seurakunnan Instagramiin sekä Diakoniaa Turussa ja Kaarinassa -Facebook-ryhmään.

8.6 Leiriläisten toiveet ja suunnittelu

Seurakunnan toiminnan suunnittelun apuvälineinä voi olla julkisilla paikoilla haastattelut tai lomakekyselyt sekä keskustelut ja toimintaideoiden kerääminen esimerkiksi Facebook-sivulla. Seurakuntalaisia voi kutsua joko fyysisesti tai verkossa kokoontuvaan idearaatiin. Seurakunnan työntekijöiden tulee tietää oikeasti, millaiseen toimintaan ihmiset olisivat tulossa mukaan. Seurakuntalaisten äänen kuuleminen on suunnittelun ja viestinnällisen otteen alku. On irtauduttava ajattelusta, jossa seurakuntalaiset ovat passiivista yleisöä ammattilaisten tuottaessa heille ohjelmapalveluita. (Malmelin, 2013, s. 145-147.)

Leirielämä mahdollistaa irrottautumisen tavallisesta arkipäivästä sekä sen ympäristöstä ja olosuhteista. Leirillä on mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin ja kokea suurempaa yhteisöllisyyttä kuin esimerkiksi pienryhmässä tai kerhotoiminnassa. (Ritokoski & Porkka, 2021, s. 281, 280.) Leirihakemuksessa kysyttiin, miksi hakija halusi tulla leirille ja mitä odotuksia ja toiveita hänellä oli leirin suhteen. Leirille hakeneista yhdeksän toivoi uusien ihmisten tapaamista, sosiaalisen verkoston laajentumista, yhdessäoloa ja yhteisöllisyyttä. Rauhoittumista, hiljentymistä, hartauksia ja hengellisiä asioita toivoi kolme hakijaa. Leirille hakeneista yhdeksän toivoi virkistymistä, lepoa, rentoutumista, katkoa ja vaihtelua arkeen sekä iloa ja hyvää mieltä. Yhteistä ja toiminnallista tekemistä toivoi yhdeksän vastanneista. He kertoivat erikseen ehdotuksia yhteiselle tekemiselle: onkimista, uimista, jalkapallopelejä, lautapelejä, mölkkyä, tietokilpailuita, ryhmätehtäviä, soutelua, laulua, kitaransoittoa, pelejä ja kilpailuita. Yksi leirille hakija toivoi lisäksi, että jokainen leiriläinen ja heidän toiveensa huomioitaisiin.

Leirihakemuksessa kysyttiin halukkuutta tulla mukaan suunnitteluun ja saako opinnäytetyöryhmä ottaa yhteyttä suunnittelutilaisuutta varten. Myöntävästi kysymykseen oli vastannut viisi henkilöä. Yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä lähetti ennen suunnittelutilaisuutta muistutusviestin tekstiviestillä halukkuutensa ilmoittaneille. Leirin suunnittelutilaisuudessa 25.5.2022 Turun Raunistulan seurakuntakodilla oli diakoniatyöntekijät, opinnäytetyöryhmän jäsenet ja kolme leirille ilmoittautunutta henkilöä sekä yksi aiemmin leireillä mukana ollut henkilö.

Ennen leiriä järjestetyssä suunnittelutilaisuudessa leirille tulijat ehdottivat ohjelmaksi lautapelejä, mölkkyä ja samantyyppistä ohjelmaa kuin edellisilläkin leireillä. Yksi leiriläisistä muisteli jotakin mennyttä tapahtumaa ja siellä tehtyjä positiivisen palautteen sydämiä, joka vieläkin oli hänellä kotonaan tallessa ja piristämässä

mieltä. Suunnittelupalaverissa yksi ennen leirillä mukana ollut henkilö kertoi tuntevansa useampia tulevasta leiristä kiinnostuneita olevia henkilöitä. Tämän aiemmin leireillä olleen mukaan näillä leiristä kiinnostuneilla henkilöillä on elämäntilanne sellainen, että he eivät pysty sitoutumaan leirille tulemiseen etukäteen, sillä heidän fyysinen ja henkinen kuntonsa leiriajankohtana ei ole arvioitavissa etukäteen.

8.7 Leirin järjestämisen aikataulu

Hyvän mielen leirin suunnittelu ja valmistelut alkoivat saatuaamme Katariinanseurakunnan diakonilta Hanna Boatengilta ehdotuksen 14.3.2022 tulla mukaan järjestämään leiriä ja kehittämään erityisesti sitä varten järjestettävää tiedotusta. Toisena yhteyshenkilönä oli Maarian seurakunnan diakonissa Helena Aarnivuo, joka oli leirin turvallisuusvastaava ja näin ollen päävastuussa tämän vuoden leiristä.

Opinnäytetyöryhmä kokoontui ensimmäisen kerran Maarian seurakunnan yhteyshenkilön kanssa 22.3.2022 teamsissa. Helena-diakonissa kertoi edellisistä Hyvän mielen leireistä, opinnäytetyöryhmän jäsenet esittäytyivät ja kertoivat itsestään, vahvuusalueistaan ja kokemuksistaan leiri- ja seurakuntatyössä. Opinnäytetyöryhmä sai tehtäväksi laatia paperisen mainoksen Hyvän mielen leiristä ja ideoida, miten, missä ja keille leiriä aloitetaan mainostaa. Helena-diakonissa perusti Whatsapp-ryhmän keskinäistä yhteydenpitoa ja tiedotusta varten 29.3.2022.

Opinnäytetyöryhmä valmisti leirimainoksen ja toimitti sen seurakuntayhtymän digipainoon huhtikuun alussa. Vaikka tiedotukseen pitää varata riittävästi aikaa, aktiivinen mainostus aloitettiin vasta pääsiäisen jälkeen 19.4.2022, sillä seurakunnissa pääsiäisenäika on erittäin vilkasta ja tapahtumatäyteistä, ja yksittäinen leirimainos jää helposti huomaamatta suuren tapahtumatarjonnan joukossa. Toisaalta nykyisin monet ihmiset eivät pysty ennakoimaan omia menojaan pitkällä tähtäimellä, joten pohdimme ideaalia mainostusaikaa sopivan lähelle tilaisuutta.

Maarian seurakunnan leiristä vastaava Helena-diakonissa ja yksi opinnäytetyöryhmän jäsen laittoivat leirimainoksen 11.4.2022 Maarian seurakunnan tapahtumakalenteriin ja diakoniatyön sivuille; Katariinanseurakunnan Hanna-diakoni hoiti mainoksen Katariinanseurakunnan vastaaviin tiedotuskanaviin. Seurakuntien diakonit ottivat paperisia mainoksia jaettavaksi asiakastapaamisissa, jaettaviksi seurakunnan muille diakoniatyöntekijöille sekä laitettavaksi seurakuntien tilojen ilmoitustauluille.

Opinnäytetyöryhmän jäsenet toimittivat paperisia mainoksia jakoon Tsempitalolle, seurakuntayhtymän yksinasuvien työikäisten toiminnan diakonille sekä Turun kaupungin Arkeen voimaa –kurssin yhteyshenkilölle. Mainoksia vietiin myös seurakuntien alueen terveysasemien, K-markettien, kirjastojen ja Prismen ilmoitustauluille 12.-25.4.2022. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän Lilja-lehti ilmestyi 27.4.2022, jolloin siinä oli leiristä mainos.

Yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä teki mainostusvideon Maarian seurakunnan Instagramiin ja Facebookiin tarinaosuuteen 27.4.2022. Helena-diakonissa laitto mainoksen leiristä 28.-29.4.2022 Diakoniaa Turussa ja Kaarinassa –facebook-sivulle sekä sähköpostitse ohjaajille, jotka toteuttavat Turun kaupungin kuntouttavaa Kelkka-toimintaa sosiaalitoimen asiakkaille.

Ruokakassijako on tilaisuus, jossa jaetaan etukäteen seurakunnan diakonille ilmoittautuneille ruokakassi oman valinnan ja tarpeen mukaan. Kassien hakuajat ovat portaistettu niin, että kullekin asiakkaalle on oma aika käydä hakemassa omat tuotteensa. Opinnäytetyöryhmän jäsenet olivat mukana Maarian seurakunnan viidessä ruokakassijakotilaisuuksissa 27.4.2022 - 5.5.2022 kertomassa tulevasta leiristä ja jakamassa kiinnostuneille leirimainoksia. Lisäksi Helena-diakonissa oli mainostamassa leiriä 27.4.2022 Maarian seurakunnan Haliskahvilan ruokajakotilaisuudessa.

Tuntui siltä, että mainostus ei ollut toiminut, joten Helena-diakonissa laittoi sähköpostia 26.4.2022 menemään seurakuntayhtymän diakoniakeskukseen ja Karderoopi- vaateavustuspisteen työntekijöille, ja pyysi heitä mainostamaan Hyvän mielen leiriä henkilöille, jotka voisivat tarvita kesäänsä piristystä ja olisivat riittävän hyväkuntoisia osallistuakseen leirille. Toukokuun alussa oli seurakuntien diakoneille palautettu vain kolme leirihakemusta. Leirikeskukseen varatun leirin voi perua kuukautta ennen ilman mitään maksua. Toteutuakseen leirille vähimmäisosallistujamäärä on 10 ihmistä, ja tuosta määrästä puuttui paljon ennen leirinvarmistuspäivämäärää. Hyvän mielen leirillä tuo deadline-päivämäärä oli 12.5.2022.

Helena-diakonissa otti yhteyttä 5.5.2022 Turun Martinseurakuntaan, jonka kanssa oli edellisvuotena toteutettu leiri tarkoituksena saada sieltä mahdollisia diakoniatyön asiakkaita kiinnostumaan ja tulemaan mukaan leirille. Maarian seurakunnan yksi diakoneista printtasi leirihakemuksia valmiiksi ja otti mukaansa alueensa ruokakassien jakotilaisuuteen 6.5.2022 rohkaistakseen aiemmin jututettuja ihmisiä ilmoittautumaan mukaan leirille.

Seurakunnan diakoniatyöntekijät ja opinnäytetyöryhmä pitivät 10.5.2022 suunnittelutilaisuuden Raunistulan seurakuntatalolla. Tilaisuudessa tutkittiin ilmoittautumistilannetta, suunniteltiin ohjelmavastuita ja pohdittiin jatkotoimenpiteitä, miten saataisiin vielä lisää väkeä leirille. 12.5.2022 alkoi tulla lisää ilmoittautuneita.

Leiri-innostus opinnäytetyöryhmässä alkoi nousta: tästähän tulee jotakin! Katariinanseurakunnan diakoniatyössä harjoitteluaan tekevä opinnäytetyöryhmän jäsen alkoi soitella 20.5.2022 asiakkaille ja rohkaista heitä mukaan leirille. Hän lähetti 24.5.2022 muistutustekstiviestit leirille tulijoiden suunnittelupalaverista.

Toukokuun 25. päivänä järjestettiin Turun Raunistulan seurakuntakodilla suunnittelutilaisuus, jonne oli kutsuttu mukaan myös kaikki leirihakemuksessa halukkuutensa ilmoittaneet leiriläiset. Kesäkuun alussa 1.6. pidettiin teamsissa viimeinen suunnittelu- ja yhteenvetotilaisuus, jossa varmistettiin ohjelman lopullinen muoto ja kunkin vastuu ohjelmien vetämisestä. Hyvän mielen leiri pidettiin Sinapin leirikeskuksesta 13.-15.6.2022. Opinnäytetyön kirjallisen osuuden kirjoittaminen toteutui syyskauden 2022 aikana. Opinnäytetyöryhmä pieneni kolmesta hengestä kahteen yhden ryhmäläisen ilmoitettua lopettavansa opiskelut marraskuun 2022 alussa.

8.8 Leiriläisten osallisuuden ja osallistamisen toteutuminen

Hyvän mielen leiriä mainostettiin aktiivisesti diakoniatyön asiakkaille. Tavoitteena oli tavoittaa heistä sellaisia ihmisiä, joille leiri olisi erityisen tärkeä ja jotka kaipaisivat ihmiskontakteja ja hyvää mieltä tuottavaa toimintaa. Yritys osallisuuden edistämiseen yhdessä toiminnan kehittämisen kautta oli ennen leiriä järjestetty suunnittelutilaisuus kaikille halukkaille leiriläisille. Palautekyselyt ja siellä erityisesti parannusehdotukset ja toiveet tuleville vastaaville leireille oli myös yhteistä toiminnan kehittämistä.

Osallisuuden edistämisen periaatteisiin kuuluvat ihmisen arvostaminen, kiittäminen ja yhteyden luominen toisiin ihmisiin toteutui käytännössä Hyvän mielen leirillä positiivisten asioiden sydämien muodossa sekä mahdollisuutena tutustua uusiin ihmisiin. Yhteisen hyvän tuottaminen ja jakaminen ja siitä nauttiminen muiden

kanssa oli käytännössä leirillä leiriläisten itsensä ideoimia ja järjestämiä tekemisiä kuten mölkkypelit ja lautapelin pelaaminen sekä ohjaajien vetämiin yhteisiin illanviettoihin osallistuminen tekijänä, kokijana ja läsnäolijana kukin toiveidensa mukaisesti.

Osallistamista Hyvän mielen leirillä oli leirihakemuksissa hakijoiden toiveiden ja odotusten kyselyminen, jotta tulevasta leiristä saataisiin mahdollisimman paljon heidän tarpeitaan tyydyttävä. Halukkaat leiriläiset kutsuttiin mukaan leirin suunnittelutilaisuuteen ennen leiriä. Leiripalautteessa oli kaikilla osallistujilla mahdollisuus kertoa kokemuksistaan ja saada palautteiden kautta selville, millä lailla odotukset ja toiveet olivat täyttyneet. Leiripalautteissa sai kertoa omia kehitysideoita ja toiveita tuleville leireille.

Osallistamista leirillä oli tietoisesti leiriläisten mukaan pyytäminen nuotioiltojen valmisteluihin kuten nuotiota sytyttämään ja auttamaan tarjottavien ruokien esille laitossa sekä nuotiopaikan loppusiivoaminen. Osallistamista oli myös leiriläisten pyytäminen leiriohjaajan pariksi aamujen lipunnostotilaisuuksiin lippua nostamaan. Leiriläisten mukaan pyytäminen ja siten heidän aktivoimisensa tuntui havaintojemme mukaan merkitsevän mukaan tulleille paljon. He tulivat mielellään mukaan tehtäviin, yhdessä asioita tehdessä syntyi luontevaa vuorovaikutusta ja selkeästi hyvää mieltä tultuaan kohdatuksi ja voituaan olla avuksi ja toimineensa kaikkien hyväksi ja iloksi.

9 TULOKSET

Opinnäytetyössämme yhtenä tarkoituksena ollut viestinnän kehittäminen oli käytännössä viestinnän laajentamista myös nykyajan tapoja hyödyntäen, kuten Instagramissa ja Facebookissa, ja mainosten toimittamista lukuisiin työikäisten toimintamuotoihin, joissa oli leirin kohderyhmää eli työikäistä väestöä. Havaintojemme ja kokemuksiemme mukaan ihmisen henkilökohtainen lähestyminen viestinnässä jo leirin mainostusvaiheessa oli tärkeää. Ihmisen kohtaaminen ruokakassijakotilaisuudessa, diakoniatyöntekijän asiakaskäynnillä tai puhelinsoitto oli tehokkaampi tapa saada ihmisiä kiinnostumaan leiristä kuin satunnainen leirimainos ilmoitustaululla. Näin ollen käyttämämme viestinnän kehittämistapa ei tuonut varsinaista lisäystä kohderyhmän tavoittamiseen. Leiri oli osallistujamäärältään suurin tähän mennessä järjestetyistä Hyvän mielen leireistä: kohderyhmän kattava tavoittaminen onnistui täten hyvin.

Tarkoituksenamme tuoda omaa ammattitaitoamme ja vahvuusalueita käyttöön leirin toteutukseen toteutui käytännössä. Olimme leirillä vastuullisina ohjaajina yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa. Saamamme palaute työstämme leirin kehittämisessä ja toteuttamisessa oli positiivista sekä leiriläisiltä että työntekijöiltä.

Hyvän mielen leiriä suunniteltaessa ja kehitettäessä oli yhtenä tarkoituksena tavallisten seurakuntalaisten äänen kuuleminen jo suunnitteluvaiheessa. Leirihaikemuksessa kukin leiriläinen sai kertoa omia toiveitaan leirille. Lisäksi suunnittelulaisuuteen osallistuneet leiriläiset kertoivat toiveitaan. Tällä kertaa leirille tulivat kaikki sinne ilmoittautuneet, mutta emme pysty arvioimaan, oliko yhteisellä suunnittelupalaverilla varsinaisesti tähän mitään merkitystä. Tavoitteemme osallistaa

leirille tulijat jo suunnitteluvaiheessa ja saada heidän äänensä ja toiveensa kuuluviin onnistui palautekyselyiden vastausten perusteella. Leirin jatkokehittämistä varten leiriläiset antoivat leiripalautteissaan hyviä ja rakentavia ehdotuksia.

Hyvän mielen leirille osallistui tällä kertaa enemmän miehiä kuin minään edellisvuonna. Yksi syy siihen voi olla, että leirimainoksessa oli kerrottu ohjaajien nimet: opinnäytetyöryhmästä kaksi miespuolista ohjaajaa oli mukana ja mahdollisesti rohkaisi miehiä tulemaan mukaan leirille. Yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä oli seurakuntaharjoittelujaksollaan Katariinanseurakunnan diakoniatyössä, ja oli yhteyksissä puhelimitse diakoniatyön asiakkaisiin, ja näin ollen pystyi henkilökohtaisesti kohtaamaan ihmisiä ja kutsumaan heitä mukaan.

10 HYVÄN MIELEN LEIRIN TOTEUTUS

10.1 Leiripaikka

Hyvän mielen leiri järjestettiin Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän Sinapin leirikeskuksessa Turun Kakskeran saarella meren rannalla isolla rinnetontilla. Leirialueen tiestö on osin asfaltoitua ja osin hiekkatietä. Piha-alueen reunamilla on metsäistä maastoa, jossa on polkuja. Meren rannassa on saunarakennus, laituri ja tulentekopaikka katoksiineen, jossa voi järjestää illanviettoja ja muuta ohjelmaa. Leirin toteuttamispaikkana oli pääasiassa leirikeskuksen päärakennus, jossa sijaitsi kahdessa kerroksessa majoitushuoneet. Rakennuksessa on portaat ja hissi.

Leirin ruokahuolto toteutui päärakennuksen ruokalassa, jossa syötiin aamupala, lounas, päiväjuoma ja päivällinen; iltapalat katettiin kerroskeittiöön, ja nuotiopaikalla paistettiin makkaraa ja lettuja. Erityisruokavaliot ja allergiat oli ilmoitettu etukäteen ruokalan henkilökunnalle. Leirille saavuttiin joko omin kyydein tai paikallisliikenteen linja-autolla. Turun keskustasta leirikeskukseen on matkaa noin puolen tuntia. Tarvittaessa leirin ohjaajat tulivat leiriläisiä vastaan linja-autopysäkille.

10.2 Leiriläiset

Hyvän mielen leirin kohderyhmänä oli työikäiset aikuiset. Maarian ja Katariinan seurakunnan diakoniatyö oli vastuussa leirin järjestämisestä, joten leirin kohderyhmänä oli erityisesti näiden seurakuntien diakoniatyön asiakkaat, mutta leiri oli

kuitenkin kaikille avoin. Leirille osallistui 19 täysi-ikäistä leiriläistä, jotka olivat kukin tehneet leirihakemuksen. Leirille haki 21 henkilöä, joista kolme peruutti tulonsa: kaksi terveydellisistä syistä ja kolmas sen takia, että hänen kaverinsa ei ollut tulossa mukaan. Yhdelle peruutuspaikalle tuli uusi osallistuja varapaikalta. Kukaan leirille ilmoittautuneista ei jättänyt tulematta leirille peruuttamatta omaa paikkaansa. Tämä leiri oli osallistujamäärältään suurin – 19 henkilöä - Hyvän mielen leiri, mitä on koskaan järjestetty. (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 15.6.2022.) Aiemmillä leireillä osa ilmoittautuneista jätti tulematta mukaan ilman, että oli ilmoittanut siitä mitään (Helena Aarnivuo, diakonissa, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2022).

10.3 Leirin ohjaajat ja heidän vastuualueensa

Leirin ohjaajina olivat Maarian seurakunnan diakonissa Helena Aarnivuo, Katariinanseurakunnan diakoni Hanna Boateng sekä opinnäytetyöryhmän jäsenet: kaksi diakoniaopiskelijaa ja yksi kirkon nuorisotyönohjaajaopiskelija. Seurakunnan työntekijät ottivat vastaan ilmoittautumiset leirille ja hoitivat leirille tulijoiden haastattelut ja lisätietojen antamisen. Opinnäytetyöryhmä oli aktiivisesti mukana leirin suunnittelussa ja osallistui suunnittelupalaveriin sekä itse leirin toteuttamiseen työntekijöiden kanssa. Seurakunnan työntekijöistä toinen toimi leirin turvallisuusvastaavana; opinnäytetyöryhmän jäsenet toimivat ohjaajina sekä leiriavustajina.

Kukin ohjaajista oli tasapuolisesti kohtaamassa leiriläisiä, kuuntelemassa heitä ja keskustelemassa heidän kanssaan. Jokainen ohjaaja oli vetovastuussa omasta suunnitellusta ohjelmastaan (LIITE 3). Yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä kantoi suurimman vastuun musiikkipuolesta: hän säesti iltahartauksissa ja ehtoollismes-

sussa sekä oli yhdessä papin kanssa suunnittelemassa ehtoollismessua. Opin-
näytetyöryhmän jäsenet olivat yhdessä vastuussa toisen päivän iltaohjelmasta
kaikkienensa ja iltapalojen hoitamisesta.

Opinnäytetyöryhmä ja seurakunnan työntekijät pitivät joka ilta yhteisen palaverin.
Siinä refleктоitiin päivän tapahtumia ja käytiin läpi seuraavan päivän ohjelmaa
sekä tehtiin ohjelmaan tarvittaessa pieniä muutoksia. Palaveri oli hyvin tärkeä
osa ohjaajien leirikokemusta, ja siinä pääsi yhdessä purkamaan syntyneitä aja-
tuksia.

10.4 Leiriohjelma

Seurakunnallisessa leirityössä on perinteisesti leiriohjelmassa myös hengellistä
ohjelmaa kuten hartauksia, leirimessu ja aamulaulut. Vaikka leirimainoksessa
(LIITE 1) ei varsinaisesti kyseistä ohjelmaa mainostettu, niin seurakunnan työn-
tekijöiden kertoman mukaan leirin pitkän historian aikana on hengellisen ohjel-
man mukana oleminen itsestäänselvyys. Näistä hyväksi koetuista perinteistä ha-
luttiin pitää tälläkin kerralla kiinni.

Tulevan leirin ohjelmaan haluttiin saada leirille ilmoittautuneilta itseltään toiveita,
joita sai kertoa leirihakemuksessa sekä kaikille halukkaille järjestetyssä suunnit-
telutilaisuudessa. Seurakunnan diakoniatyöntekijät ja opinnäytetyöryhmän jäse-
net yhdessä kokosivat leiriohjelman ottaen ilmoittautuneiden toiveet huomioon.
Leirillä oli perinteistä Hyvän mielen leirin ohjelmaa sekä uusia toimintoja, joita
kukin ohjaajista toteutti omilla vahvuuksillaan.

Leiriohjelmassa (LIITE 3) oli yhteistä ohjelmaa, johon kuuluivat alkututustuminen,
saunat, ruokailut, iltanuotiot, lipunnostot, iltahartaudet ja aamupäivän ehtoollis-
messu. Valinnaisia toimintoja olivat mölkky, raamattupiiri, metsämeditaatio, lau-

tapelit, voimavarapuu, korttiaskartelu, pannunaluset ja luontoaiheinen suunnistus. Omatoimista ohjelmaa olivat soutelu, ulkoilu ja yksin puuhastelu. Päivän ohjelma oli rakennettu leirikeskuksen ruokailuajat huomioon ottaen. Kaikkiin ohjelmiin osallistuminen oli vapaaehtoista. Erityisesti molempien päivien ohjelmallisiin iltanuotioihin sekä aamu- ja iltahartauksiin osallistui lähes jokainen leiriläinen.

10.5 Leirille laaditut asiakirjat

Leiriä ennen lähetettiin kaikille leiriläisille postitse leirikirje, jossa oli kerrottu tärkeät leiriin liittyvät asiat: perustiedot leirille saapumisesta, leiriohjelmasta ja leirille otettavat varusteet. Leirikirjeessä oli ohjeet leirin maksamisesta ja mahdollisesta avustuksen pyytamisestä omalta diakoniatyöntekijältä sekä ohjeet osallistumisen peruuttamiselle. Leirikirjeestä oli vastuussa leirin turvallisuusvastaavana toiminut diakonissa Helena Aarnivuo Maarian seurakunnasta. Opinnäytetyöryhmän jäsenet allekirjoittivat vaitiolovelvollisuuspaperin jo suunnitteluvaiheessa. Tällöin he saivat mahdollisuuden osallistua tilaisuuksiin, joissa käsiteltiin leirihakemuksia ja keskusteltiin mahdollisista leiriläisten erityistarpeista, joita leirillä tulisi ottaa huomioon käytännössä.

Leirin turvallisuusvastaava teki seurakuntien käytännön mukaisesti leiristä turvallisuusasiakirjan. Leirin turvallisuusasiakirjassa on perustiedot leiristä, henkilöstöstä yhteystietoineen, selvitys kuljetuksesta leirille, kuvaus leiripaikasta ja ruokahuollosta sekä turvallisuusnäkökulmia. Asiakirjassa on lisäksi kuvaus ohjelmasta ja tiedot siitä, miten tulevia leiriläisiä on ennakolta tiedotettu leiristä sekä osallistujien mahdollisia ikä-, kunto- ja taitorajoituksia. Turvallisuusasiakirjassa on arvioitu mahdollisia riskitekijöitä ja suunniteltu niiden ehkäisyä ja turvallisuuden toteutumista. Asiakirjan allekirjoittivat myös Maarian seurakunnan johtava diakoniatyöntekijä sekä leirin kaikki ohjaajina toimivat henkilöt.

11 LEIRIN OHJELMAN (LIITE 3) KUVAUS JA ARVIOINTIA SIITÄ

11.1 Saapuminen, alkuinfot ja -tutustumiset

Leiriläiset saapuivat omien aikataulujensa mukaan liukuvasti leirikeskukseen joko omalla autolla tai TKL:n linja-autolla pysäkillä, josta sitten kävelivät n. 800 metrin matkan leirikeskukselle. Opinnäytetyöryhmän jäsenet sekä seurakunnan työntekijät olivat paikalla vastaanottamassa leiriläisiä. Kesäpäivä oli aurinkoinen, ja ulkona päärakennuksen terassille istuskeltiin juttelemassa ja odottamassa avainten saamista ja huoneisiin majoittautumista. Leirihakemuksessa oli tiedusteltu huonetoivetta, ja leiriläiset majoitettiin toiveidensa mukaisesti joko yhden tai kahden hengen huoneisiin.

Majoittautumisen jälkeen oli ohjelmassa vuorossa ruokalassa aloituskahvit ja alkuinfo, johon kuului myös turvallisuusasioista tiedottaminen. Leirin turvallisuusvastaava, Helena-diakonissa, toivotti kaikki yhteisesti tervetulleiksi ja kertoi turvallisuusasiat kuten hätätilanteen kokoontumispaikan, tupakkapaikan, käytännöt sairastuttaessa yms. Hanna-diakoni piti lyhyen alkuhartauden.

Aloitustilaisuuden jälkeen kokoonnuttiin leirikeskuksen alakerrassa takkahuoneessa tutustumaan toisiinsa. Yhdessä leikittiin nimileikkejä yhden opinnäytetyöryhmän jäsenen vetämänä. Yhdessä tehty turvallinen leikki loi tutustumiselle hyvän pohjan, ja yhteishenkeä luotiin opinnäytetyöryhmän, seurakunnan työntekijöiden ja leiriläisten kesken. Kukin leiriläisistä sai rintapieleensä puisen pyykkipojan, johon kirjoitettiin oma nimi. Leiriläiset askartelivat huoneensa oveen huoneentaulun, johon sain liimata lehdistä leikattuja kuvia ja sopivia tekstejä, joiden kautta oli mahdollisuus esitellä itseään ja itselleen tärkeitä asioita.

11.2 Illanvietot saunoen ja nuotiopaikalla

Saunat lämpenivät molempina leiri-iltoina, ja olivat aktiivisesti käytössä. Suurin osa leiriläisistä osallistui molempina tai toisena iltana saunomiseen. Miesten vuoroilla saunassa olivat leiriläisten kanssa opinnäytetyöryhmän miesjäsenet; naisten saunavuoroilla olivat leiriläisten mukana seurakunnan työntekijät ja opinnäytetyöryhmän naisjäsen. Saunominen ja uiminen olivat havaintojemme mukaan leppoisaa, rentouttavaa ja yhteisöllistä toimintaa niille, jotka siihen osallistuivat. Kesänviettoon ja leirielämään suomalaisessa kulttuurissa kuuluu luonnollisesti saunominen, ja se oli havaittavissa myös Hyvän mielen leirillä.

Iltaa vietettiin molempina iltoina nuotiopaikalla, jonne tehtiin tulet yhdessä leiriläisten kanssa. Leiriläiset olivat mukana myös ruokatarvikkeiden ja muiden tarvikkeiden tuomisessa, kattamisessa ja pois siivoamisessa. Iltaohjelmoina oli ensimmäisenä iltana makkaranpaistoa, yhteislaulua ja leikkimielistä kisailua joukkueissa: joukkueet muodostivat kaulassa roikkuvien kirjainlappujen avulla vihjeiden mukaan sanoja. Toisena iltana paistettiin lettuja ja makkaraa sekä kisailtiin suohonlaulamassa ja tietovisailuissa joukkueittain. Osa leiriläisistä ei ollut aiemmin paistanut lettuja pitkävartisilla nuotioletupannuilla, ja useampi rohkeni opettelemaan sitä. Yhteiset laulut, kisailut, vapaamuotoinen jutustelu, makkaran- ja letunpaisto oli selvästi osallistujien mieleen: naurettiin, vitsailtiin, kujeiltiin ja nautittiin kesäillasta yhdessä.

11.3 Ruokailut

Leirin aamupalat, lounaat, päiväjuomat ja päivälliset nautittiin ruokalassa. Ruokailun alussa laulettiin ruokalaulu ruuan siunaamiseksi, ja kukin leiriläinen haki

itselleen ruuan tarjoilulinjastosta. Havaintojemme ja kokemustemme mukaan osa leiriläisistä hakeutui syömään omasta halustaan yksin; osa taas oli mielissään, kun seurakunnan työntekijät ja opinnäytetyöryhmän jäsenet tulivat pöytäseuraksi.

Iltapalat katettiin iltanuotioiden jälkeen esille leirikeskuksen alakerran kerroskeittiöön keittiöhenkilökunnan tuotua tarvikkeet valmiiksi jääkaappeihin. Opinnäytetyöryhmän jäsenet olivat vastuussa iltapalojen kattauksesta ja niiden pois korjauksesta. Iltapalan kattaminen ja syöminen oli leppoisa tilaisuus: muutamat leiriläisistä tulivat varsinkin toisena iltana luontevasti mukaan kattaus- ja siivouspuuhiin. Yhdessä laitettiin kerroskeittiössä ruokatavarat esille, syötiin, jutusteltiin ja aikanaan siivottiin iltapalatarvikkeet pois ja siivottiin ruokailutila.

11.4 Aamuherätykset, lipunnostot, hartaudet ja leirin ehtoollishartaus

Leiriaamuina opiskelijat ja työntekijät kävivät laulamassa leirikeskuksen käytävällä leiriläisille herätyksenä aamuvirren. Aamuvirtenä laulettiin virttä 547. Aamuvirren jälkeen jokainen sai nousta oman aikataulunsa mukaan ja siirtyä aamiaiselle, jonka sai nauttia omaan tahtiin.

Molempina leiriaamuina oli leirikeskuksen pihalla lipunnosto perinteisin menoin. Leiriväki ohjeistettiin asettumaan ryhdikkäästi puolikaareen lippusalkoaukiolle, ja miehet ottivat hatut pois päästä. Lipunnostajat nostivat lipun arvokkaasti salkoon leiriväen seuratessa katseillaan lipun nousemista. Lipunnostajat tekivät kunniaa lipulle, ja leiri lepo –ohjeen jälkeen oli vuorossa Lippulaulu ja lyhyt aamun Sana eli hartaus. Lippua nostamassa olivat opinnäytetyöryhmän yksi jäsen ja toiseksi lipunnostajaksi pyydetty vapaaehtoinen leiriläinen. Perinteinen lipunnosto oli osalle leiriläisistä tuttu; osalle taas vieras käytäntö.

Molempina leiri-iltoina vietettiin yhteistä iltahartausta leirikeskuksen leirikappelissa. Opinnäytetyöryhmän jäsenet olivat vastuussa niistä. Iltahartauksissa oli

Raamatun lukua, omakohtaista kertomista, rukousta ja yhteistä laulua sekä lopuksi Herran siunaus. Havaintojemme mukaan iltahartaus oli hyvä tapa luoda yhteisöllisyyttä leirillä, ja se sinetöi päivän, jonka jälkeen kukin sain vetäytyä iltatoimiin.

Ehtoollisjumalanpalvelus eli messu on seurakunnan viettämä yhteinen juhla. Messua pidetään seurakunnan elämän keskuksena. (Jumalanpalveluskirja, 2001, s.11.) Messuja toteutetaan erilaisin tavoin eri seurakunnissa. Kirkkovuoden ajankohta, paikallinen perinne, aika ja paikka luovat myös raaminsa messun toteuttamistavoille. Messun ytimenä pidetään Jumalan sanaa, saarnaa ja ehtoollisen sakramenttia. Seurakunnan rukous, yhteinen tunnustus kytkeytyvät suoraan edellä mainittuun Jumalan sanaan, saarnaan ja ehtoolliseen. Kolmiyhteisen Jumalan oma pelastushistoria, hänen hyvät tekonsa ihmisille ja Jumalan läsnäolo tuovat ihmiselle tunteen Pyhän Hengen kohtaamisesta messun yhteydessä. Jumala kohtaa jokaisen messuun tulevan ihmisen hänen omassa elämäntilanteessaan ja näkee hänen tarpeensa, huolensa ja ilonaiheensa. (Jumalanpalveluskirja, 2001, s.11.)

Viimeisenä leiripäivänä vietimme yhteisen ehtoollismessun leiriläisten kanssa Maarian seurakunnan kappalaisen Milla Ruskeepään johdolla. Messussa laulettiin virret 125, 135 ja 517. Yksi opinnäytetyön jäsenistä toimi kanttorina, joka säesti sähköpianolla laulettavat virret. Katariinanseurakunnan diakoniatyöntekijä Hanna Boateng luki päivän evankeliumitekstin. Messussa käytettiin edellisen sunnuntain, Pyhän Kolminaisuuden päivän, Raamatun tekstejä. Pappi jakoi kaikille ehtoollisen, ja tunnelma oli harras. Havaintojemme mukaan yhteinen messu oli kollektiivisuutta luova ja sopiva päätös leirille.

11.5 Mölkkö

Mölkkö on suomalainen, alun perin Päijät-Hämeestä kotoisin oleva ulkona pelattava heittopeli, johon voivat osallistua kaiken ikäiset ja kuntoiset ihmiset, sillä se

ei vaadi fyysistä voimaa tai kuntoa. Pelissä menestyy sattuman ja heittotarkkuuden avulla. Jokainen pelaaja heittää vuorotellen omalla vuorollaan heittokapulaa ja yrittää saada kaadettua numeroituja keiloja. Pelissä on tavoitteena saada kokoon tasan 50 pistettä. Mөлkyä voi pelata joko yksi yhtä vastaan tai joukkueissa. (Mölky, i.a.)

Mölky-peli oli ollut ohjelmassa edellisillä Hyvän mielen leireillä, ja se oli selvästi leirin perinteisiin kuuluva laji. Sitä lähtivät leiriläiset pelaamaan omatoimisesti keskenään leirikeskuksen alueella olevalle pienelle metsän laidassa olevalle kentälle. Peliväkeen kuului leirin miesväkeä, ja mukana oli kaikenikäisiä. Havaintojemme mukaan peli oli erittäin tykätty, pelaajilla oli todella mukavaa ja kannustus- ja riemastushuudot kuuluivat piha-alueen raamattupiirin kokoontumispaikalle asti.

11.6 Raamattupiiri

Kirjailija, Japanissa toiminut lähetystyöntekijä, Mailis Janatuinen on kehittänyt menetelmän, jossa raamattupiirissä käydään läpi raamatunkohta valmiiden apukysymysten avulla. Kysymykset herättävät keskustelua ja ajatuksia, ja mukana voi olla mukana sellaisiakin ihmisiä, joilla ei ole pohjatietoa Raamatusta tai joille uskonasiat eivät ole niin tuttuja. (Ilosanomapiiri, i.a.)

Raamattupiirissä käytettiin ilosanomapiiri.fi -sivustolta olevia apukysymyksiä. Aiheena oli "Älä hätäile äläkä huolehdi" Raamatunkohdasta Matt. 6: 25-34. Raamattupiiri pidettiin pihalla puutarhakalusteryhmän ääressä, mukaan tuli 9 leiriläistä. Moni kertoi, ettei heillä ole kokemusta raamattupiiristä; joku oli ollut mukana ahdistavassa piirissä. Tällainen leppoisa kysymyksiä avulla käyty raamattupiiri oli helppo ja mielenkiintoinen tapa jutella, tutkia yhdessä Raamatua ja hiljentyä hetkeksi. Aihe oli helppo, elämässä asioista huolehtiminen, josta jokaisella oli omakohtaista kokemusta. Kellään ei ollut osallistumisen pakkoa, sai olla vain

kuulijanakin. Raamattupiirissä syntyi hyvin keskustelua, ja osallistujat olivat vilpittömän tyytyväisiä.

11.7 Metsämeditaatio

Metsämeditaatiossa hiljennytään, kuunnellaan itseään ja Jumalaa. Meditaatiossa yritetään avata aisteja, ja siinä voidaan aistia Jumalan rakkautta kaikilla aisteilla. Jokainen ihminen aistii eri lailla. Aistimuksia voi myös kuvitella. Meditaatiossa on tarkoitus pysähtyä, hiljentyä, hengittää ja olla rauhassa. (Kirkko Vantaalla i.a.) Kirkko Vantaalla –sivustolla oleva metsämeditaatiokuunnelma sisälsi kaikkien – kuulo, näkö, tunto, haju – aistien vahvistamista.

Metsämeditaatiosta oli vastuussa yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä. Ennen meditaatiota osallistujat kävivät ohjaajan kanssa etsimässä itselleen piha-alueelta kiven ja kuusenkerkkiä läheisestä metsästä. Kukin osallistuja otti itselleen maakuualustan, jonka päällä sai istua tai maata pihanurmikolla, kuunnella metsämeditaatiota ja osallistua siihen haluamallaan tavalla. Lopuksi sai jäädä jakamaan ajatuksia ja tunteita.

11.8 Kädentaidolliset tekemiset ja Turku-lautapelin pelaaminen

Leiriläisillä oli mahdollisuus askarrella raamatunlausekortteja, pannunalusia ke-raamisista laatoista tai askarrella oma voimavarapuu Hanna-diakonin ohjauksessa. Voimavarapuuaskarteluun osallistui lähinnä naispuolisia leiriläisiä. Havaintojemme mukaan kukin osallistujista teki omaa voimavarapuutaan innokkaasti. Oman tekemisen ja asioiden työstämisen ohella oli luontevaa jutella muiden paikalla olevien kanssa. Voimavarapuussa olevista oman elämän asioista ei

puhuttu ääneen, mutta muuta keskustelua syntyi luontevasti, ja takkahuoneessa oli levollinen ja turvallinen ilmapiiri. Tehtyjä voimavarapuita ei esitelty kenellekään, vaan työ oli tehty vain itseään varten.

Turku-lautapeli oli hankittu yhteisessä leirisuunnittelutilaisuudessa nousseesta toiveesta. Peliä pelattiin leirin toisen päivän iltapäivänä alakerran olohuoneessa, ja siihen osallistui 8 henkeä, eri-ikäisiä miehiä ja naisia, mukana myös opinnäytetyöryhmän yksi jäsen ja toinen seurakunnan diakoneista. Peliä pelattiin 2-3 hengen joukkueissa, ja pelissä mitattiin Turku-tietoutta. Pelissä oli eri osa-alueita ja kysymykset olivat hyvinkin eritasoisia: oli helppoja sekä todellista Turku-tietoutta vaativia kysymyksiä. Havaintojemme mukaan joukkueissa pelaaminen toi turvallisuutta ja hyvää mieltä: yksin ei tarvinnut osata tai vastata väärin. Peliä venyi pitkään, ja peli jätettiin kesken päivällisen ja nuotioillanvieton vuoksi. Peli pelattiin loppuun vasta illalla myöhään työntekijöiden palaverin ja iltapalan jälkeen.

11.9 Positiivisen palautteen sydämet

Kiitosta ja arvostusta osoittavassa palautteessa on monenlaisia tapoja. Niistä käytetään monenlaisia nimityksiä: palkitseva, hyväksyvä, arvostava ja yksilöä huomioiva palaute. Positiivinen palaute ja kiittäminen kertovat siitä, että palautteen saaja tuntee, että häntä arvostetaan ja palautteen antaja arvostaa hänen toimintaansa ja myös häntä ihmisenä. Hyvin pienet kiitoksen ja huomaavaisuuden osoitukset, kuten kiitoskortti tai lahjat, ilahduttavat saajaansa suuresti. Kiittäessä ryhmää on tärkeää huomioida, että ryhmän jäsenet kokevat ryhmän sisällä kiitoksen ja arvostuksen tasapuoliseksi ja oikeudenmukaiseksi. (Silvennoinen & Tilli, 2017, s. 20, 22.)

Viimeisenä leiripäivänä jokainen leiriläinen sai selkäänsä maalarinteipillä kiinnitettävän ison paperisydämen, johon muut leiriläiset saivat kirjoittaa terveisiä sydämen kantajalle ja positiivisia asioita ko. leiriläisestä. Leirin ohjaajat olivat edellisillan työntekijäpalaverissa kirjoittaneet jo jokaisen leiriläisen sydämeen jotakin, jotta leiriläisten olisi helpompi tuottaa asioita, kun oli joku esimerkki jo valmiiksi kirjoitettuna. Positiivisen palautteen sydämiin kirjoittaminen järjestettiin ulkona. Jokainen leiriläisistä osallistui positiivisten palautteiden kirjoittamiseen oman halunsa mukaan. Havaintojemme mukaan suurin osa osallistui innokkaasti kirjoittamiseen. Nekin, jotka eivät itse aktiivisesti osallistuneet muiden sydämiin kirjoittamiseen, tuntuivat olevan mielissään ja tyytyväisen oloisia, kun heidän omissa selissään oleviin sydämiin kirjoitettiin positiivisia asioita.

12 POHDINTAA

12.1 Arviointi palautekyselyn pohjalta

Arvioinnin tarkoituksena on kehittäminen, jossa käsitellään arviointitietoa perinpohjaisesti, tunnistetaan ja analysoidaan vahvuudet ja heikkoudet, tunnistetaan kehittämiskohteet sekä tehdään suunnitelmia, millä lailla jatkossa toimitaan (Juholin, 2017, s. 305). Jokaisesta toteutetusta tapahtumasta on järjestäjäosapuolen hyödyllistä kerätä palautetta ja analysoida sitä. Kun tiedetään, mikä on toiminut ja mitä kannattaa jatkossa muuttaa, opitaan tulevia kertoja varten. Kun analysoidaan palautteita, on tärkeää muistaa, että osallistujilta saatu palaute on totta, tuntuu tapahtuman järjestäjästä itsestä miltä tahansa. (Vallo & Häyrynen, 2014, s. 189.)

Leiripalautteeseen (LIITE 2) vastasi 15 leiriläistä 19:sta leirille osallistujasta. Tulostetut leiripalautepaperit jaettiin viimeisenä leiripäivänä kappelissa pidetyn ehtoollismessun jälkeen leiriläisille. Heille kerrottiin, että palautteeseen vastaaminen on vapaaehtoista ja siihen vastataan nimettömänä. Kerrottiin, että toivomme palautetta sen vuoksi, että saamme tietoa siitä, miten leirimme onnistui ja miten sitä voisi jatkossa parantaa ja kehittää sekä koettiinko leiri ylipäänsä tarpeelliseksi. Havaintojemme mukaan leiriläiset kirjoittivat mielellään palautteita, ja sen myös pystyi lukemaan palautteista.

Kyselyssä ensimmäinen tärkeä tieto oli, mistä osallistuja oli saanut tiedon leiristä. Tällä kysymyksellä halusimme kartoittaa, mikä tiedotuskanava oli kaikkein tehokkain. Leirille osallistujat olivat kuulleet leiristä ensisijaisesti omasta seurakunnasta: toiselta seurakuntalaiselta, Hyvän mielen ryhmästä, ilmoitustaululta tai henkilökohtaisesti omalta diakoniatyöntekijältä. Omalta diakoniatyöntekijältä oli

ajatuksen leirille lähtemisestä kuullut 7 vastanneista. Kaksi vastaajista oli lukenut leiristä Lilja-lehdestä. Yksi oli kuullut leiristä omalta läheiseltään.

Toisessa kysymyksessä tiedusteltiin, mikä oli leirillä kaikkein mukavinta. Leiriläiset kertoivat leirillä mukavinta olleen ihmiset, yhdessäolo, yhteisöllisyys, uudet tuttavuudet, ihmisten tapaaminen ja hyvät keskustelut ihmisten kanssa. Viisi kiitetti parhaat asiat tyhjentävästi sanaan kaikki. Leiriläiset kertoivat pitäneensä leppoisasta meiningistä, ohjelmista, levosta, saunomisesta ja uimisesta, työntekijöiden lempeydestä ja avuliaisuudesta. Yksittäisiä mainintoja mukavista asioista olivat lauluhetket, pelaaminen yhdessä, harras ohjelma ja sopivasti lepoa. Yksi vastaajista oli maininnut hyväksi sen, että osallistuminen ohjelmiin oli vapaaehtoista. Leirikeskuksen ruokaa keuhuttiin hyväksi.

Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, mikä oli vähiten mukavaa tai mistä ei ollut pidetty leirillä. Seitsemän vastaajaa ei ollut maininnut mitään, mikä olisi ollut vähiten mukavaa. Yksittäiset kommentit lopuilta vastaajilta olivat, että oli ollut välillä liian ahdasta, aamut aikaisia, liian lyhyt leiri, huono kuuluvuus, joku ihminen ei ollut mieluinen, liikaa tekemistä sisällä ja olisi halunnut päästä keskustelemaan ja jakamaan omaa elämäntilannettaan.

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin ehdotuksia tuleville leireille. Ohjelmaksi ehdotettiin lisää ulkona tekemistä kuten yhdessä kävelyä ja veneilyä. Toivottiin myös pienemmissä ryhmissä toisiinsa tutustumista, enemmän keskusteluja ja vähemmän leikkejä. Kaksi toivoi pidempää leiriä, yksi pianomusiikkia enemmän ja monipuolista ohjelmaa kuten tälläkin leirillä oli ollut. Kuusi oli tyytyväinen juuri tällaiseen, ja yksi vastaajista ilmaisi, että parasta ei voi parantaa.

Viidennessä ja kuudennessa kysymyksessä kysyttiin, saiko leiristä voimaa ja jos sai, niin mistä. Voimaa koki saaneensa jokainen vastaajista. Yksi vastaajista kertoi kuitenkin sen lisäksi, että ei ollut päässyt sisälle porukkaan kuten olisi itse toivonut. Voimaa antavia asioita olivat rauhallisuus, mahdollisuus lepoon, hartaudet ja raamattupiiri; näistä oli maininta yhteensä 10 palautteessa. Yhdessä oleminen, yhteisöllisyys, muut leiriläiset, vertaistuki, harjoittelijat ja yhteiset keskustelut mainittiin yhteensä 9 palautteessa. Lisäksi voimaa oli saatu luonnosta, musiikista, laulamisesta, huumorista, valmiista ohjelmasta, täysihoidosta ja arjesta irrottautumisesta.

Kaksi seuraavaa kysymystä oli niille leiriläisille, jotka olivat olleet leirin suunnittelutilaisuudessa mukana. Suunnittelussa oli ollut mukana kolme leirille osallistuneista. Kaksi heistä kertoi leirillä olleen asioita, joita oli tuonut esille ja toivonut suunnittelutilaisuudessa; yksi kertoi olleensa suunnittelutilaisuudessa hiljaa, koska häntä jännitti. Jokainen vastaajista ilmoitti osallistuvansa uudestaan leirin suunnitteluun, jos sellaiseen tarjottaisiin mahdollisuus.

Palautekyselyn viimeiset kysymykset olivat niitä varten, jotka olivat olleet leirillä aikaisemmin. Heitä oli palautteeseen vastanneissa viisi. He pitivät toteutunutta leiriä ja edellisiä hyvinä; yksi kertoi oman arkitilanteensa olleen tällä kertaa parempi ja täten kokeneensa uusimman leirin onnistuneempana edellisiin verrattuna.

12.2 Kysymysten asettelusta ja pohdintaa vastauksista

Palautekyselyssä kysyttiin leirin mukavimpia asioita ja mistä sai leirillä voimaa. Kysymykset olivat osittain saman asian tiedustelemista kahteen kertaan mutta eri sanoin. Noissa kysymyksissä oli tarkoitus saada vastaaja kertomaan positiivisista

asioista ja saada selville, mitkä asiat erityisesti olivat merkittäviä leirillä. Kun vastaaja pohtii ja kirjoittaa positiivisia ja voimaa antavia asioita, voi se mielestämme tuoda tietoisuutta hänelle itselleen siitä, että noita voimaannuttavia asioita voi pyrkiä tekemään myös leirin jälkeen. Tällöin leiri on toiminut ohjaavana ja virikkeitä antavana.

Hyvän mielen leirin yhtenä tarkoituksena oli antaa osallistujille hyvää mieltä ja uutta voimaa elämään. Leiripalautteiden vastausten perusteella tuohon oli päästy, vaikka yksi vastaajista olisi halunnut päästä jakamaan omaa elämäntilannettaan enemmän jollakin tavalla. Ehdotuksissa tuleville leireille tullut toisiin leiriläisiin tutustuminen ja keskustelut pienemmissä ryhmissä olivat mielestämme tarpeellisia ja hyviä kehittämisideoita. Palautekyselymme olisi voinut olla selkeämpi. Edellisten leirien ja tämän leirin vertaaminen ei välttämättä olisi ollut tarpeellista, vaikka olisi voitu toki tiedustella asioita, joita oli jäänyt kaipaamaan edellisten leirien kokemuksista.

12.3 Arviointia työntekijöiden palautteen pohjalta

Molempien työntekijöiden mielestä Hyvän mielen leiri oli onnistunut. Tämänvuotinen leiri oli ollut työntekijöille edellisiä leirejä kevyempi, sillä myös opinnäytetyöryhmä oli vastuussa ohjelman suunnittelusta ja toteuttamisesta. Edellisillä leireillä oli ollut mukana leiriavustajia, joiden tehtäviin oli kuulunut lähinnä avustaminen kuten iltapalojen kattaminen esille leirikeskuksen kerroskeittiöön tai luontosuunnistusrastien vieminen paikoilleen. Seurakunnan työntekijät olivat iloisia ja tyytyväisiä siitä, että opinnäytetyöryhmä toi leirille omaa ammattitaitoaan, uusia ideoita ja osaamistaan kuten raamattupiirityöskentelyä, metsämeditaatiota ja musiikkia. Työntekijät kokivat vahvuutena, että opinnäytetyöryhmä oli aikuisia ihmisiä, jotka olivat innostuneita ja varmoja siitä, mitä yhdessä tehtiin leirillä.

Työntekijöiden mielestä opinnäytetyöryhmästä oli ollut apua ja hyötyä, kun he ottivat vastuullensa myös leirin mainostusta, kohtasivat ihmisiä ruokakassien ja kotilaisuuksissa, ja myös leirillä kohtaamiset ihmisten kanssa olivat merkittäviä. Seurakunnan diakoniatyössä on koko ajan työntekijöillä paljon tehtävää. Kesäleiri on vain yksi toiminnoista, joten resurssit eivät vaan riitä.

Kehitysideoina tuleville Hyvän mielen leireille tuli, että ensi vuonna soitettaisiin leirillä olleille ja kutsuttaisiin mukaan ja rohkaistaisiin pyytämään joku kaveri mukaan. Siinä on kuitenkin otettava huomioon, että jos moni tulee jo valmiiksi ystävänsä kanssa, niin yksin tulleet voivat kokea olevansa entistä enemmän yksin. Moni oli leirihakemuksissaan kertonut odottavansa Hyvän mielen leiriltä uusia tuttavuuksia.

Työntekijät olivat sitä mieltä, että seuraavaa leiriä varten ei järjestetä etukäteen leiriläisille leirin suunnittelutilaisuutta, sillä tällä kertaa sinne tuli vain jokunen. Työntekijöiden mukaan ne, jotka ovat tulossa leirille, tulevat sinne joka tapauksessa, olivatpa he osallistuneet suunnitteluun tai eivät. Suunnittelemaan tuleminen ei siis välttämättä sitouta heitä osallistumaan eikä työntekijöillä ole resursseja järjestää erillistä tilaisuutta ennen leiriä.

Purkutilaisuudessa keskusteltiin siitä, oliko viestinnän levittäminen mahdollisimman monelle taholle loppujen lopuksi tuonut leirille osallistujia. Ilmoitustauluilmointelu ei toimi leirin kohderyhmässä. Henkilökohtainen kutsu on paras. Jotakuta pitää rohkaista paljon, ja henkilökohtainen kohtaaminen on tärkeää. Työntekijät kertoivat, että joku leirille ilmoittautuneista jännitti paljon etukäteen, kun piti tulla vieraiden ihmisten joukkoon uuteen porukkaan. Yksi opinnäytetyöryhmän jäsenistä soitti leirille tulijoille etukäteen: siihen meni aikaa ja voimia, mutta työntekijöiden mielestä sillä oli positiivista vaikutusta.

Leiripalautteissa tuli esille, että suurin osa piti leirillä yhdessäoloa yhtenä tärkeimmistä asioista. Työntekijät kertoivat, että yhdessäolo on laaja käsite. Jollekin se merkitsee yhdessä olemista, yhdessä tekemistä kuten pelejä ja leikkejä. Osalle se on yhdessä pohtimista ja keskustelemista. Osalle yhdessäolo on kahden kesken juttelemista. Kehitysideana tulevalle leirille ehdotettiin eriaiheisia keskusteluryhmiä, joihin kukin halutessaan voi kiinnostuksensa mukaan osallistua. Keskusteluryhmissä olisi aikaa keskustelulle ja ajatusten vaihdolle. Nyt leirillä sai tehdä halutessaan voimavarapuun, mutta siitä selvästikään eivät leiriläiset olisi halunneet puhua julkisesti. Raamattupiirityöskentelyyn osallistui useampia ihmisiä, ja siinä tuli esille ihmisten halu ja tarve keskustella ja jakaa ajatuksia.

12.4 Opinnäytetyöryhmän omaa arviointia leirin toteutuksesta

Leirin suunnittelu yhdessä työntekijöiden kanssa oli helppoa, mukavaa ja sujuvaa. Kukin sai ehdottaa leirille sellaisia toimintoja ja asioita, joista oli itse kiinnostunut ja innokas ohjaamaan ja ottamaan vastuuta. Viiden hengen ohjaajatiimimme muodostui viidestä erilaisesta persoonasta, ja tämä oli suuri rikkaus leirillä. Kullakin ohjaajalla oli omia vahvuusalueita, joita pääsi käyttämään ja ammentamaan monipuolisesti leirin yhteiseen käyttöön.

Toteutetulla leirillä oli musiikkia ja laulua paljon, koska myös opinnäytetyöryhmässä oli musiikillista innostusta ja osaamista. Havaintojemme mukaan yhteislaulut illanvietoissa, lipunnostossa, iltahartauksissa ja leirin päätösmessussa olivat mieluista ohjelmaa. Uutena toimintana leirillä oli raamattupiiri. Siihen osallis-

tuneet kertoivat saaneensa siitä paljon ja kyselivät, miten ja missä vastaaventyypistä toimintaa järjestetään. Kyseinen toiminta oli selvästi varsin tarpeellinen leirillä. Metsämeditaatio oli uusi kokemus kaikille siihen osallistujille, joten se toi uutta sisältöä leiriohjelmaan. Opinnäytetyöryhmä sai olla tuomassa omaa osaamistaan ja innostuneisuuttaan leiritoimintaan ja nautti samalla itsekin leirille osallistumisestaan.

Ihmisten kohtaaminen, yhteinen leirin suunnittelu niin työntekijöiden kuin leiriläisten kanssa oli antoisaa. Opinnäytetyöryhmän jäsenillä on ollut monipuolista seurakunta- ja leiritoimintakokemusta lapsi-, nuoriso-, rippikoulu-, isos- ja perheleireistä; diakoniatyön leirinä tämä oli jokaiselle opinnäytetyöryhmän jäsenelle ensimmäinen laatuaan.

12.5 Eettisyys

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset määräävät selvät linjat opinnäytetyön toteuttamisessa. Näiden suositusten tarkoituksena ja tavoitteena on luoda yhtenäinen linja ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöprosessissa. Eettisten suositusten mukaan tehdään opinnäytetyösopimus, jossa toimeksiantaja esittää toiveensa työn toteuttamisesta. Toimeksiantajan ja opiskelijaa velvoittavien tieteessä ja opiskeluissa syntyvien pelisääntöjen noudattamisessa syntyviä ristiriitoja pyritään välttämään sopimuksella. Opiskelijoiden tehtävä on selvittää mahdollinen oma esteellisyytensä, perehtyä opinnäytetyön aiheeseen, tutustua tutkimuseettisiin ohjeisiin. (Arene ry. i.a.)

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisten ohjeiden mukaan opiskelijoilta edellytetään henkilötietojen ja tietosuojan käsittelyyn liittyvien asioiden ymmärtäminen ja oman ammattikorkeakoulunsa käytäntöihin tutustuminen näiden osalta. Eettiset ohjeet myös velvoittavat opiskelijoita solmimaan sopimukset ja pyytämään tutkimusluvut yhteistyökumppaneilta. (Arene ry. i.a.)

Sitouduimme opinnäytetyössämme noudattamaan hyviä eettisiä käytäntöjä, ja toimimme ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisten suositusten mukaan. Olimme perehtyneet eettisiin toimintamuotoihin, ja sovimme yhteistyökumppanimme kanssa, että toimimme leirimme aikana luottamuksellisesti ja huomioimme yksilönsuojan. Huomioimme, että lopputyömme on julkinen asiakirja, joten noudatimme huolellisuutta ja tarkkuutta työtämme tehdessä. Huomioimme leirimme palautekyselyssä sen, että kysely oli anonyymi eikä kenenkään henkilöllisyys tullut ilmi kyselyä täytettäessä.

Seurakuntien käytännön mukaan opinnäytetöitä tehtäessä riittää, kun saa kirjallisen luvan seurakunnan kirkkoherralta opinnäytetyön tekemiseen. Kysyimme sähköisillä allekirjoituksilla luvat seurakuntien kirkkoherroilta. Allekirjoitimme vaihtolopimuksen, jotta saimme olla mukana leiriä koskeissa palaverissa, joissa käsiteltiin leiriläisiä koskevia asioita.

Seurakunnan diakoniatyöntekijät haastattelivat kaikki leirille hakeneet. He kartoittivat leirille hakeneiden motiiveja ja tarkoitusperiä ja pitivät huolta siitä, että leirille hakeutui ja pääsi ihmisiä, jotka olivat sen tarpeessa. Leirille tulijoiden haastattelut olivat tärkeitä sen vuoksi, sillä joskus aiemmin leirille oli osallistunut ihminen tekaistulla henkilöllisyydellä, ja mukana oli ollut myös epäasiallisesti käyttäytyvä ihminen. Tällaiset väärinkäytökset haluttiin sulkea pois jo etukäteen.

Leirille mahtuivat kaikki sinne hakeneet ihmiset. Yleensä monille seurakuntien leireille ilmoittaudutaan sähköisesti, jolloin leirille pääsevät nopeimmin ilmoittautuneet. Hyvän mielen leirille oli tarkoitus saada sellaisia ihmisiä, jotka tarvitsivat eniten leiriä. Jos leirille olisi ollut paljon enemmän tulijoita, miten valinta olisi tehty, jotta ei olisi syntynyt tilannetta, että joku pääsee leirille ja joku ei? Miten ja kuka

voi laittaa hakijat järjestykseen sen mukaan, kuka on eniten leirin tarpeessa? Leirimainos kutsui mukaan työikäisiä aikuisia ihmisiä, muuta kriteeriä ei mainoksessa mainittu. Mitä jos leirille olisi hakenut runsaasti työikäisiä ihmisiä, jotka olisivat olleet innokkaita tulemaan? Olisiko osalle voinut vastata, että valitsemme hakemusten mukaan tulijat, mutta sinä et tullut tällä kertaa valituksi? Mitä se olisi viestittänyt seurakunnan leirillä pääsemisen kriteereistä? Onneksi sitä ei tarvinnut tällä kertaa miettiä.

12.6 Ammatillinen kasvu

Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tulee olla asiakastyötä, ammattialaa ja alan palveluita kehittävä. Opinnäytetyössä on tarkoitus etsiä ratkaisua asiakkaan palvelutarpeita ja ammattialaa koskevaan kysymykseen. Opinnäytetyön tekeminen on opiskelijalle tulevassa ammatissa tarvittavien tietojen ja taitojen laajentamista ja syventämistä sekä opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittymistä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a.). Opinnäytetyömme aihe ja toive sen tuottamisesta tuli suoraan työelämäyhteistyötaholta seurakunnasta. Hyvän mielen leirin suunnittelu ja sen toteuttaminen sekä arviointi oli tulevissa ammatteissamme tarvittavien tietojen ja taitojen toteuttamista käytännössä.

Sosionomin kompetenssien lisäksi kirkon nuorisotyönohjaajalla on kirkon työhön ja kasvatustyöhön liittyviä osaamisvaatimuksia. Näitä ovat hengellisen työn osaaminen ja arvo-osaaminen, pedagoginen osaaminen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen sekä kehittämisosaaminen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-b.) Diakoniatyöntekijälle sosionomin kompetenssien lisäksi kuuluu kirkon työhön liittyviä osaamisvaatimuksia: hengellisen työn ja diakonisen asiakastyön osaaminen, kirkon organisaation tunteminen ja yhteistyötaidot sekä yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-c).

Opinnäytetyössämme sosionomin kompetensseista tulivat vahvasti esiin sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, tutkimuksellinen kehittäminen ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisöosaaminen. Diakonin ja kirkonnuorisotyön ohjaajan kompetensseista korostuivat lisäksi hengellisen työn osaaminen ja arvo-osaaminen, yhteisöllinen ja yhteiskuntaosaaminen sekä diakonisen asiakastyön osaaminen ja pedagoginen osaaminen.

Hyvän mielen leirillä hengellisen työn osaamista ja arvo-osaamista käytännössä oli esimerkiksi ihmisten arvostava, rakastava ja kunnioittava kohtaaminen, hartauksien pitäminen sekä raamattupiirin vetäminen. Pedagogista osaamista käytettiin yksilöiden ja ryhmän kohtaamisissa sekä hengellisen kasvun tukemisessa keskusteluissa ja yhteisissä rukouksissa, hartauksissa, messussa ja ryhmäkeskusteluissa kuten raamattupiirissä.

Diakonisen asiakastyön osaamisalueeseen kuuluu yksilö-, ryhmä- ja yhteistyötaitojen ja menetelmien osaaminen. Sitä oli leirillä käytännössä esimerkiksi ihmisten kohtaaminen ja heidän kanssaan keskustelut sekä alkututustumisessa ja iltahjelmissa yhteinen tekeminen. Diakonisen asiakastyön osaamisalueeseen kuuluu myös, että työn kehittämiseen käytetään tutkimustietoa, arviointia ja reflektointia. Leirin arviointia ja reflektointia leirin onnistumisesta ja kehittämiskohteista oli käytännössä leirillä työntekijöiden iltapalaverit, opinnäytetyöryhmäläisten omat pohdintakeskustelut, purkupalaveri seurakunnan työntekijöiden kanssa ja leiriläisiltä leiripalautteiden kerääminen ja niihin paneutuminen. Kirkon organisaation tuntemisen ja yhteistyötaitojen osaamisvaatimukseen kuuluvaa diakoniatyön toiminnan suunnittelua ja arviointia oli käytännössä leirin suunnittelu yhdessä työntekijöiden ja leiriläisten kanssa.

Yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen tuli esille osallistavassa toiminnassa. Tällaisia olivat leirin suunnittelu tulevien leiriläisten kanssa ennen leiriä

sekä leirillä yhdessä toimiminen kuten toiminnalliset iltaohjelmat, aamujen lipunostotilaisuudet, pelituokiot ja iltapalan kattaminen yhdessä leiriläisten kanssa. Viestintä- ja mediaosaamista opittiin ja käytettiin leirin viestinnässä ja markkinoinnissa. Kehittämisoasaamista tarvittiin Hyvän mielen leiriä markkinoitaessa kohderyhmälle sekä kehitettäessä leiritoimintaa. Toteutuneen toiminnan ja oman työn arvioiminen ja jatkokehittäminen sekä laadun ja vaikuttavuuden arviointi esimerkiksi havainnoiden ja palautekyselyiden avulla kuuluvat myös kehittämisoasaamiseen.

12.7 Jatkokehittämisasiheet

Leirin raamattupiiriin ja Turku-lautapeliin osallistui keskittyneesti ja innostuneesti monia leiriläisiä. Molemmissa toiminnoissa havaintojemme ja kokemuksiemme mukaan leiriläiset viihtyivät hyvin, nauttivat toistensa kanssa olemisesta ja keskusteluista. Pienryhmään kuuluminen antaa ihmiselle yhteisöllisyyden tunteen, ja oman paikan löytäminen seurakunnassa on tärkeää. Seurakunnan diakoniatyön hyvän mielen ryhmän, lautapelikerhon tai muun toiminnan aloittaessa syyskaudella taas toimintansa jokaiselle leiriläiselle voitaisiin lähettää kutsu tulla mukaan toimintaan. Myös aloittavien uusien pienryhmien toimintaan voisi kutsua leiriläisiä mukaan jo niiden suunnitteluvaiheessa: uusi raamattupiiri, mölkkyryhmä, käden-taitokerho tai vapaamuotoinen lauluilta-toiminta voisi saada leiriläisistä vapaaehtoisia vastuunkantajia. Erilaisten toimintaryhmien aloittaminen toki vaatii seurakunnan työntekijöiltä aikaa ja energiaa. Voisiko joku leiriläisistä innostua vapaaehtoiseksi ryhmän vastuuhenkilöksi?

Leirihakemuksissa oli useammalla toive leirille, että tutustuisi uusiin ihmisiin. Kahden vuorokauden leirin aikana oli mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin yhdessä olemisen ja yhteisten tekemisten kautta. Halukkailta leiriläisiltä kerättiin leirin lo-

pussa yhteystiedot, jotka kerättiin yhteiseen tiedostoon ja monistettiin kaikille halukkaille jatkoyhteydenpitoa varten. Jäikö yhteydenpito vain ajatukseksi vai ovatko leiriläiset pitäneet yhteyttä toisiinsa jälkeen päin? Sitä emme tiedä. Yksi tapa tukea jatkoyhteydenpitoa voisi olla järjestää kesän leirin jälkeen syyskaudella mukavan yhteisen tekemisen merkeissä yhteinen iltatapaaminen leirimuisteloitten merkeissä, jolloin ihmisten toisensa uudestaan kohtaaminen voisi edesauttaa jatkoyhteydenpitoa.

Hyvän mielen leiriä voisi jatkossa mainostaa edellisvuosien leiriläisille. Leirin mainostus voitaisiin aloittaa riittävän ajoissa ensin diakoniatyön koko asiakaskunnan parissa. Tämän jälkeen leiriä voisi mainostaa tuttuun tapaan seurakunnan sivuilla, Lilja-lehdessä sekä seurakunnan pienryhmissä. Puskaradio eli itse leirillä olleiden kautta henkilökohtainen mainostus tutuille on myös toimivaa. Seurakunnan palkallisilla työntekijöillä on suuri työ yksittäisen leirin suunnittelussa ja toteuttamisessa muun toiminnan lisäksi. Voisiko jatkossa löytyä ohjaajia esimerkiksi kirkon alan opiskelijoista ja seurakunnan vapaaehtoisista, jolle voisi antaa vastuuta kuten nyt opinnäytetyöryhmä sai tämän kesän leirillä?

12.8 Leirin hinta

Jaoimme leirimainosta Maarian ja Katariinanseurakunnan diakoniatyön ruokakassien jakotilaisuuksissa henkilökohtaisesti mahdollisesti kiinnostuneille. Ensireaktio leiristä oli positiivinen, mutta mainoksessa oleva leirin hinta kauhistutti. Oli tärkeää rohkaista ja kertoa heti, että leirihintaan voi hakea avustusta diakoniatyöntekijältä omasta seurakunnasta, jolloin leirin hinnaksi jäisi kohtuullinen hinta: 20 euroa.

Mielestämme leirimainoksessa olisi hyvä olla esillä edullinen leirin hinta, sillä korkean hinnan vuoksi alkuhämmästyksen ja kielteisen ensivaikutelman jälkeen on

ihmisen haastavaa innostua leirille tulemiseen. Lisäksi osalla ihmisistä voi olla korkea kynnyks ottaa yhteyttä diakoniatyöntekijään saadakseen avustusta leirimaksuun. Jos työntekijä on entuudestaan tuttu, kynnyks yhteydenottoon on matalampi. Hyvän mielen leiri on tarkoitettu työikäisille, jolloin leirille voi hakea niin pienempituloisia kuin myös suurempituloisia henkilöitä. Suurempituloisille ihmisille täysimääräinen leirimaksu ei ole kohtuuttoman kallis. Toisaalta kaksi ilmoitettua eri hintaa samasta leiristä aiheuttaisi hämmennystä ja pohdintaa, kumpaan hintaluokkaan kukakin hakija kuuluu ja millä perusteella.

“Kyllä itsekin toivoisin, että meidän leirikeskuksen hinnat olisivat halvempia, mutta tuota leirin hintaa ei voi oikein suoraan tiputtaakaan, koska se maksetaan diakonian rahoista, jotka on tarkoitettu vähävaraisten auttamiseen ja leirille tulee välillä myös työssäkäyviä, joiden taloudellinen tilanne on kunnossa. Meidän täytyy pystyä perustelevaan, miksi käytämme diakonian avustusvaroja ja siihen tarvitaan jokaisen avustuksen saajan henkilökohtainen taloustilanteen kartoitus.” (henkilökohtainen tiedonanto, Helena Aarnivuo, diakonissa, 12.4.2022.)

12.9 Hengellinen ohjelma

Diakoniatyön järjestämällä Hyvän mielen leireillä on ollut aina hengellistä ohjelmaa muun leiriohjelman lisäksi. Näillä leireillä seurakunnissa on hengellisen ohjelman osuus itsestänselvyys ja perinne. Kaikkiin leirin ohjelmaosuuksiin osallistuminen on vapaaehtoista, mutta jo leirin odotuksissa tuli esille, että osa ihmisistä halusi nimenomaan hengellistä antia leiriltä. Kirkon alan opiskelijoina iloitsimme siitä, että Hyvän mielen leiri on nimenomaan myös hengellistä toimintaa, ja seurakunta tuo sen raikkaasti, lempeästi ja luonnollisesti esille. Myös palautteissa tuli selvästi esille, että hartaudet, raamattupiiri ja leirin loppuehtoollismessu oli toivottuja ja mieluisia osuuksia ohjelmassa.

On hienoa, että seurakunnissa järjestetään myös aidosti hengellistä toimintaa eikä ajatella sen karkottavan nykyajan ihmisiä pois toiminnasta. Seurakunnissa toisinaan yritetään saada ihmisiä mukaan seurakunnan toimintaan mitä erikoisimpiin ja omalaatuisiin tapahtumiin, joissa sitten kirkon sanoma on joko vähän tai huomaamattomasti tai ei jopa ollenkaan esillä. Havaintojemme mukaan monet ihmiset kuitenkin kaipaavat elämäänsä myös hengellistä antia, ja seurakunnan pitää vastata myös näihin tarpeisiin.

Leirin Raamattupiirissä osallistujat kertoivat, millaisia kokemuksia heillä oli Raamatun lukemisesta ja tutkimisesta yhdessä toisten kanssa seurakunnassa. Osalla oli hyvin kielteisiä kokemuksia. Oman hengellistä elämää voi hoitaa lukeamalla Raamattua, kohtaamalla toisia kristittyjä ihmisiä ja jakamalla heidän kanssaan arkiasioita, käymällä hengellisissä tapahtumissa ja rukoilemalla. Hyvän mielen leirin raamattupiirikokemus oli osallistujien mielestä positiivinen ja antoisa, ja jokunen kyselikin, miten ja missä raamattupiirejä kokoontuu. Tulevina kirkon alan työntekijöinä näemme tärkeänä, että seurakunnissa tulisi olla eri ikäisille ja erilaisille ihmisille riittävästi erilaisia leppoisia, matalan kynnyksen pienryhmiä, joissa olisi helppoa jakaa elämää, saada uskon siemen itämään ja kasvaa uskossa toisten kanssa.

LÄHTEET

- Arene (i.a.). Saatavilla 1.12.2022 https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (i.a.-c.). *Opiskelijan polku. Opintojen suorittaminen. Arviointi. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK) diakoniatyö.* Saatavilla 13.11.2022 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-diakoniatyo/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (i.a.-b). *Opiskelijan polku. Opintojen suorittaminen. Arviointi. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK) kirkon nuorisotyö.* Saatavilla 14.10.2022 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-kirkon-nuorisotyo/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (i.a.-a). *Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0. Sosiaali-, terveys- ja kirkon alan perustutkintojen opinnäytetyöt.* Saatavilla 11.10.2022 <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760644>
- Fountain Park. (i.a.) *Osallistaminen on taitolaji - näin otat sen haltuun.* Saatavilla 22.11.2022 <https://www.fountainpark.fi/blogi/osallistaminen-on-taitolaji/>
- Helin, M., Hiilamo, H., & Jokela, U. (2010). *Diakoniatyö; Asiakkaan Palveluksessa.* Edita.
- Hietaniemi, M. (2022). Vapaaehtoiset diakonian toteuttajina. Teoksessa Hammarén, S., Hietaniemi, M., Kainulainen, S., & Kalanti, M. *Diakoniarobarometri 2022. Muuttuva ja muuttava diakonia.* (s. 54 - 98). Suomen ev.lut.kirkon tutkimusjulkaisuja 138. [file:///C:/Users/Think-Pad/Downloads/Diakoniabarometri_2022_NETTI_22_08_24%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Think-Pad/Downloads/Diakoniabarometri_2022_NETTI_22_08_24%20(1).pdf)

- Honkkila, A. (2002). Seurakuntadiakonia. Teoksessa Helosvuori, R., Koskenvesa, E., Niemelä, P., & Veikkola, J. (toim.). *Diakonian käsikirja*. (s. 269–280). Kirjapaja.
- Juholin, E. (2017). *Communicare! Viestinnän tekijän käsikirja*. Hansaprint.
- Ilosanomapiiri. (i.a.). Saatavilla 7.10.2022 <https://www.ilosanomapiiri.fi/ll.shtml?evank2/matthew/lesson0>
- Kirkkohallitus. (2006). *Enemmän kuin työmuoto. Vapaaehtoistoiminta kirkossa*. Kirkko Turussa ja Kaarinassa. Katariinanseurakunta. *Vapaaehtoinen – sinua tarvitaan*. Saatavilla 13.11.2022 www.turunseurakunnat.fi/documents/4061184/4852373/Vapaaehtoinen_sinua_tarvitaan_taitettuA4.pdf/fc2d5849-0d67-4ab9-2f69-70caaf7fa563?t=1660236388780
- Kirkko Vantaalla. Saatavilla 16.11.2022 <https://www.vantaanseurakunnat.fi/apua-ja-tukea/palvelut-vammaisille/kehitysvammaisille/met-sameditaatio>
- Kummel-Myrskog, P., Sarelin, B., & Ekstrand, S. (toim.). (2009). *Där nöden är störst*.
- Malmelin, K. (2013). *Seurakuntien viestintäkirja*. Kirjapaja.
- Mölkky (i.a.). Saatavilla 11.10.2022 <https://www.molkky.com/wp/etusivu/>
- Piispa Matti Repo. *Puheenvuoro hiippakunnan ja maakunnan osallisuusfoorumissa Sastamalassa 24.9.2020. Osallisuuden yhteisö* Saatavilla 1.11.2022 <https://www.piispamattirepo.fi/puheet/osallisuuden-yhteisö/>
- Rahkonen, J. (2021). *Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa*. Saatavilla 14.1.2023 https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2021/05/Vapaaehtoistyö_tutkimusraportti_2021.pdf
- Rikkinen, M. (2012). *Selvitys seurakuntien aikuistyöstä*. Saatavilla 14.10.2022 https://evl.fi/documents/1327140/38205846/Selvitys_aikuisuudesta_seurakunnissa_Minna_Rikkinen_2011-12.pdf/42a7b1f0-14d5-7500-a147-20ba46510dcf?t=

- Ritokoski, S., & Porkka, J. (2021) Leiritoiminta – seurakuntien kasvatustoiminnan tärkein muoto. Teoksessa Kauppila, H. (toim.), *Kasvu vapautteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa* (s. 277 - 297). Kirjapaja.
- Silvennoinen, M., & Tilli, A. (2017). *Palautemestari*. [Markku Silvennoinen]. Suomen ev.lut.kirkko (i.a.-a). *Diakonian viranhaltijan ydinosaamiskuvaus*. Saatavilla 1.12.2022. https://evl.fi/documents/1327140/43561565/KH_YO_diakonian_viranhaltijan_ydinosaamiskuvaus_062022.pdf/c9df537c-425c-049d-000a-8f5024b7655a?t=1664351946277
- Suomen ev.lut.kirkko (i.a.-d). *Aikuiset seurakuntalaisina – asiakirja*. Saatavilla 14.10.2022 https://evl.fi/documents/1327140/38205846/KH_aikuiset_PO_www_102018.pdf/26881cf7-b2df-46f4-6c7f-509b03bbedbd?t=1539609509000
- Suomen ev.lut.kirkko. (i.a.-g). *Että kukaan ei jää yksin*. Saatavilla 10.4.2022 https://evl.fi/documents/1327140/39461555/ETTA_KU-KAAN_EI_JAA_YKSIN_UlkopuolisuudenEhkaisynSuuntavivat.pdf/81628a60-b999-e152-fcdb-9fa39fc184cf?t=1611669889289
- Suomen ev.lut.kirkko (i.a.-h). *Jokainen on osallinen – kirkon vapaaehtoistoiminta*. Saatavilla 10.4.2022 <https://evl.fi/documents/1327140/45404259/kirkon+vapaaehtoistoiminnan+linjaukset/94d9d369-8825-9b59-5925-b79c763662eb>
- Suomen ev.lut.kirkko (i.a.-c). *Kirkko ja aikuiset – neuvottelukunnan havaintoja*. Saatavilla 14.10.2022 <https://evl.fi/documents/1327140/0/kirkko-jaaikuisetneuvottelukunta2016.pdf/ec3c7c8f-5375-0d0f-3082-5646c3608cec?t=161245251270>
- Suomen ev.lut.kirkko. (i.a.-b). *Nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus*. Saatavilla 1.12.2022 https://evl.fi/documents/1327140/43561565/KH_YO_nuorisoty%C3%B6nohjaajan_ydinosaamiskuvaus_062022.pdf/f8cca8cd-4332-45c9-259b-8cbecea6ab87?t=1664351947245

- Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-f). *Osallisuus*. Saatavilla 6.4.2022
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/diakonia/sosiaalinen-hyvinvointi-ja-ihmissuhteet/osallisuus>
- Suomen ev.lut.kirkko. (i.a.-i). *Ovet auki. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026*. Saatavilla 1.11.2022 <https://evl.fi/documents/1327140/77189567/suomen-ev.lut.kirkon-strategia-vuoteen-2026.pdf>
- Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-e). *Suuri Ihme - Rippikoulusuunnitelma 2017*. Saatavilla 1.4.2022 <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+Ihme+-+Rippikoulusuunnitelma+2017.pdf/758d0926-f7b9-3e63-bc2b-93ffaab30f90?t=1549006812000>
- THL (i.a.) *Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet*. Saatavilla 1.11.2022 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä* [Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto]. (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 40). Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 10.4.2022
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/140359/A40%20ISBN%209789524932141.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Tilastokeskus (i.a.-a). *Työikäinen väestö*. Saatavilla 12.4.2022
https://www.stat.fi/meta/kas/tyoikain_vaesto.html
- Tilastokeskus (i.a.-b). *Tutkimus- ja kehittämistoiminta*. Saatavilla 4.12.2022
https://www.stat.fi/meta/kas/t_ktoiminta.html
- Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. (i.a.-b). Katariinanseurakunta. *Diakonia – apua ja tukea elämään*. Saatavilla 11.11.2022 <https://www.turun-seurakunnat.fi/katariinanseurakunta/diakonia-tukea-elamaan>
- Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. (i.a.-a). Katariinanseurakunta. *Turun Katariinanseurakunta perinteitä ja nykyaikaa*. Saatavilla 6.4.2022

<https://www.turunseurakunnat.fi/katariinanseurakunta/seurakunnan-historiaa>

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. (i.a.-d). Maarian seurakunta. *Apua ja tukea Maarian seurakunnassa*. Saatavilla 13.11.2022 <https://www.turunseurakunnat.fi/maarian-seurakunta/diakonia-apua-ja-tukea>

Turun ja Kaarinan seurakunnat. (i.a.-c). Maarian seurakunta. *Maarian seurakunnan historiaa ja nykypäivää*. Saatavilla 6.4.2023 <https://www.turunseurakunnat.fi/maarian-seurakunta/seurakunnan-historiaa-ja-nykypaivaa>

Vallo, H., & Häyrinen, E. (2014). *Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen*. Tietosanoma.

Vilka, H. (2006). *Tutki ja havainnoi*. Helsinki. Tammi

Yhteisvastuu. (i.a.). *Lähimmäisenrakkauden kansanliike. Yhteisvastuu. Historia*. Saatavilla 30.12.2022 <https://www.yhteisvastuu.fi/yhteisvastuu/>

LIITE 1 Hyvän mielen leiri –leirimainos

**Sinapin leirikeskuksessa, Kaks Kerrassa
HYVÄN MIELEN LEIRI 13.-15.6.2022
työkäisille**

Mistä SINULLE tulee hyvä mieli?
Mitä SINÄ haluaisit tehdä leirillä?

Olisi mukava tietää jo etukäteen eli tule halutessasi mukaan suunnittelemaan yhteistä leiriämme.

Leirimaksuun 65 euroa (2hh) ja 81,25 euroa (1hh) sisältyy majoitus, ruoka ja ohjelma. Oman seurakunnan diakoniatyöstä voit tarvittaessa pyytää avustusta leirimaksuun.

LÄMPIMÄSTI TERVETULOA!

T: Helena ja Hanna, diakoniatyöntekijät
sekä Anssi ja Kaj, diakoniopiskelijät
ja Orkkuli, kirkon nuorisotyönohjaajaopiskelija

**LISÄTIEDOT JA LEIRIHAKEMUSTEN
TILAUKSET 10.5.2022 mennessä:**

Diakoniatyöntekijät Helena Aarnivuori, Maarian srk
040 3417476 ja Hanna Boateng, Katariinansrk 040 341 7136

**KYSELE ROHKEASTI VAPAITA LEIRIPAikkoJA VIELÄ 10.5.
JÄLKEENKIN!**

LIITE 2 Palautekysely

1. Mistä kuult leiristä?

2. Mikä oli leirillä mukavinta?

3. Mikä oli vähiten mukavaa? / Mistä et pitänyt leirillä?

4. Ehdotuksia tuleville leireille, minkälaista ohjelmaa haluaisit jatkossa?

5. Saitko leiristä voimaa?

6. Jos sait leiristä voimaa, mikä/mitkä asiat antoivat leirillä voimaa?

7. Vastaa seuraaviin kysymyksiin, mikäli olit leirin suunnittelussa mukana:

Oliko leirillä niitä asioita, joista puhuit suunnittelussa?

Osallistuisitko uudestaan suunnitteluun?

8. Vastaa seuraaviin kysymyksiin, mikäli olet ollut Hyvän mielen leirillä aikaisemmin:

Oliko leiri yhtä hyvä, parempi vai huonompi kuin ennen?

Miksi?

LIITE 3 Leiriohjelma

HYVÄN MIELEN LEIRI 13.-15.6.2022 OHJELMA

MAANANTAI 13.6.2022

- 13.00 Majoittautumista, bussilla tulevien hakeminen klo 13.35
- 14.00-14.30 Aloituskahvit & alkuinfo (Helena), hartaus (Hanna)
- 14.30 Takkahuoneessa: pyykkipojat, huoneentaulut, esittäytymiskierros esittele kaveri), tutustumisleikki (Kaj)
- 15.30 Miesten sauna (Kaj ja Anssi), mölkky (Helena)
- 17.00 Päivällinen
- Naisten sauna (Hanna ja Orkkuli)
- 19.00 Nuotion sytytys, makkaranpaistoa (Helena & leiriläinen), iltanuotio-ohjelmaa (Hanna & Helena)
- 19.30 Iltapala (Anssi & Kaj)
- 21.00 Iltahartaus (Orkkuli)
- 21.30 Työntekijöiden palaveri

TIISTAI 14.6.2022

- 8.30-9.15 Aamiainen
- 9.30 Lipunnosto (Orkkuli ja leiriläinen, aamunsana Helena)
- 10.00 Voimavarapuu vesiväreillä (Hanna) takkahuone, pihapelejä
- 12.00 Lounas
- 13.00 Raamattupiiri (Orkkuli), valokuvasuunnistus (Helena)
- 14.00 Päiväkahvi

- 14.30 Askarteluja, raamatunlausekortteja (Hanna), pannunaluset (Helena) takkahuoneella, meditaatio (Anssi & Kaj), naisten sauna (Orkkuli, Helena)
- 17.00 Päivällinen
- 19.00 Nuotion sytytys (Orkkuli & leiriläinen), nuotioilta (opiskelijat), iltapala (Orkkuli)
- 21.00 Iltahartaus (Kaj)
- 21.30 Työntekijöiden palaveri
- 22.00 Hiljaisuus

KESKIVIIKKO 15.6.2022

- 8.30 -9.15 aamiainen
- 9.30 Lipunnosto (Orkkuli & leiriläinen), aamunsana (Hanna), pakkaaminen, positiivisen palautteen sydämet (opiskelijat)
- 11.00-11.30 Ehtoollishartaus (pappi ja Kaj), palautelaput (opiskelijat)
- 12.00 Lounas
- Kotiinlähtö